ECORYS

„ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ“ 2014-2020“

Втори тригодишен екологичен доклад по ОПРР 2014-2020 за периода 2019-2021 г.

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

ЕКОРИС Саут Ийст Юроп ЕООД

София, април 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ 3

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ 6

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТЕРМИНИ 7

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ И ФИГУРИТЕ 8

Списък на таблиците 8

РЕЗЮМЕ 9

I. ВЪВЕДЕНИЕ 11

I.1. Основание и цели на доклада 11

I.2. Обхват и методология 12

II. ОП „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ“ 2014-2020 14

II.1. Промени в оперативната програма в периода 2019-2021 г. 15

II.2. Обща информация и напредък на изпълнение към 31.12.2021г. 20

Приоритетна ос 1 Устойчиво и интегрирано градско развитие 23

Приоритетна ос 2 Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони 25

Приоритетна ос 3. Регионална образователна инфраструктура 26

Приоритетна ос 4. Регионална здравна инфраструктура 27

Приоритетна ос 5. Регионална социална инфраструктура 28

Приоритетна ос 6. Регионален туризъм 29

Приоритетна ос 7. Регионална пътна инфраструктура 30

Приоритетна ос 8.Техническа помощ 31

Приоритетна ос 9. Подкрепа за здравната система за справяне с кризи 32

Обобщение на изпълнените процедури 33

II.3. Анализ на процедурите, които влизат в обхвата на оценката на въздействието на ОПРР върху околната среда 33

Енергийна ефективност 34

Образователна инфраструктура 38

Здравна инфраструктура 39

Социална инфраструктура 41

Туризъм 42

Пътна инфраструктура 43
Устойчиво градско развитие 45
Екологичен и устойчив градски транспорт 46

III. ОТГОВОР НА ВЪПРОСИТЕ ЗА ОЦЕНКА 47

ОВ1. Какво е въздействието върху околната среда на проектите по ОПРР 2014-2020 за периода 2019-2021 г.? 47
ОВ2. Изпълняват ли се мерките и условията на министъра на околната среда и водите, съгласно Становище 7-4/2013 г. за съгласуване на ОПРР 2014-2020? 47
ОВ3. Изпълняват ли се мерките при одобрението на проектни предложения? Проектите одобряват ли се след решение/становище по ОВОС/ЕО/ОС за одобряване/съгласуване?.. 58
ОВ4. В документите на УО (Насоки за кандидатстване, указания към бенефициентите и др.) предвидени ли са условия, гарантиращи опазването на околната среда при реализиране на дейностите от съответните бенефициент? 62
ОВ5. По време на строителството предвижда ли се ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените Решения и/или Становища по ОВОС/ЕО/ОС за съответните дейности, ограничаване на строителните дейности само в обхвата на проектите, съхраняване на строителни материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначени за това места, извършва ли се анализ на източниците на шум преди стартиране на строителния процес? 69
ОВ6. При финансиране на проекти по ПО 1 за дейности за „зони с потенциал за икономическо развитие“, „социална инфраструктура“, както и „общинска образователна инфраструктура“ извън зоните за въздействие на ИПГВР, предпочитат ли се за финансиране проекти и дейности в границите на урбанизирани територии? 73
ОВ7. Дейностите по ПО 6 „Регионален туризъм“ и по ПО 7 „Регионална пътна инфраструктура“ допускат ли се при спазване на условията, посочени в Становище 7-4/2013 г. за съгласуване на ОПРР 2014-2020? 74
ОВ8. При реализиране на дейностите по ОПРР вземат ли се предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции? 77
ОВ9. Спазва ли се изискването, реализацията на инвестиционните проекти по ОПРР, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела да подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите? 79
ОВ10. Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на ОПРР извършва ли се въз основа на специфичните екологични индикатори, предвидени в ОПРР и следната допълнителна мярка „Проекти, попадащи изцяло или частично в защитени зони и защитени територии, при реализирането на дейности по ПО за регионален туризъм и регионална пътна инфраструктура? Какви са стойностите на индикаторите за тази мярка „Засегнати площи, дка“ и „Брой проекти“? 80
ОВ11. Констатирани ли са неблагоприятни последствия върху околната среда от проекти по ОПРР? Предложени и предприети ли са своевременни мерки за възможното им

отстраняване? Какви могат да бъдат тези мерки, в случаи на бъдещо констатиране на неблагоприятни последствия върху околната среда? 82

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ 83

Заключения 83

Препоръки 84

V. ПРИЛОЖЕНИЯ 85

Приложение 1. Списък на използваната литература 85

Приложение 2. Обобщение за изпълнението на ОПРР 2014-2020 г до 31.12.2021 г. 87

Приложение 3. Списък на проверените проекти, на случаен принцип, изпълнявани в периода 2019 -2021 г. 88

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АПИ	Агенция „Пътна инфраструктура“
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
ИПГВР	Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие
КН	Комитет за наблюдение
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МК	Министерство на културата
ММС	Министерство на младежта и спорта
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014–2020 г.
ОС	Оценка за съвместимост
ПО	Приоритетна ос
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
ПУСО	Планове за управление на строителните отпадъци
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СМП	Спешна медицинска помощ
СМР	Строително монтажни работи
УО	Управляващ орган

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТЕРМИНИ

Авторски надзор	Лицето, извършващо Авторски надзор по време на строителството, следи дали изпълнителят, по смисъла на Чл. 163, използва правилната документация и следи за нейното стриктно спазване и изпълнение
Екологична оценка	Екологичната оценка (ЕО) на планове и програми е превантивен инструмент за оценяване на евентуалните значителни въздействия върху околната среда в резултат от прилагането на планове и програми от интернационално, национално, регионално и местно равнище.
Защитена зона	Означава територия от значение за Общността, определена от държавите-членки чрез законова или административна разпоредба и/или договор, в която се провеждат мероприятията, необходими за опазване или възстановяване на благоприятно състояние на запазване на естествените местообитания и/или популации на видовете, за които тя е определена
Защитена територия	Защитена територия е място, което получава защита поради общопризната природна, екологична значимост. Защитените територии в България се обявяват по реда на Закона за защитените територии и включват гори, земи и водни площи. В България съгласно Закона за защитените територии има 6 вида защитени територии – резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк и защитена местност.
Местообитание	Районът, определен от абиотични и биотични фактори, в който даден вид се намира постоянно или временно в някои от стадиите на своя жизнен цикъл.
Строителен контрол и надзор	Дейността строителен надзор е държавен контрол върху използването и защитата на земята в градовете и други населени места и включва стриктен контрол на строителния процес и изготвяне на пълна строителна документация
Фасада	Външната, лицева страна на сградата.

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ И ФИГУРИТЕ

Списък на таблиците

Таблица 1. Приоритетни оси на ОПРР 2014-2020 г. 14
Таблица 2. Промени в ОПРР 2014-2020 за периода 2019-2021 г.. и оценка на техния потенциален ефект върху околната среда 16
Таблица 3. Финансово изпълнение на ОПРР 2014-2020 г. 21
Таблица 4 Договорени и приключили проекти на общини по ПО1 към 31.12.2021 г. 23
Таблица 5. Тип интервенции по Оперативната програма 33
Таблица 6. Проекти в изпълнение в периода 2015- 31.12.2021 г. в областта на енергийната ефективност 34
Таблица 7. Индикатори за резултат от интервенциите за енергийна ефективност по ИП 4с енергийна ефективност в обществени и жилищни сгради 35
Таблица 8. Данни за изпълнение на индикаторите към 31.12.2021г. по ИП 4с енергийна ефективност в обществени и жилищни сгради 36
Таблица 9 Данни за изпълнение на индикаторите за резултат към 31.12.2021г. по ПО2 енергийно потребление от домакинства, публичната администрация, търговията и услугите .. 37
Таблица 10 Данни за индикаторите за изпълнение към 31.12.2021г. Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ Инвестиционен приоритет 1 (4с). 37
Таблица 11. Проекти в изпълнение за периода 2015- 31.12.2021 г. в областта на образователната инфраструктура 38
Таблица 12. Проекти в изпълнение в периода 2015- 31.12.2021 г. в областта на здравната инфраструктура 39
Таблица 13. Проекти в изпълнение в периода 2015- 31.12.2018 г. в областта на социалната инфраструктура 41
Таблица 14. Проекти в изпълнение в периода 2015- 31.12.2021г. в областта на регионален туризъм 42
Таблица 15. Проекти в изпълнение в периода 2015- 31.12.2021 г. в областта на пътната инфраструктура 43
Таблица 16. Данни за постигнатите стойности на индикаторите към 31.12.2021г. по ПО7..... 44
Таблица 17. Проекти в изпълнение в периода 2015- 31.12.2021 г. в областта на устойчивото градско развитие 45
Таблица 18. Индикатори за резултат за градско развитие 45
Таблица 19. Данни за постигнатите стойности на индикаторите към 31.12.2021г. по ИП4е градски транспорт 46
Таблица 20. Проекти по ПО6, попадащи в защитени зони и защитени територии – Брой проекти и засегнати площи 81
Таблица 21. Проекти по ПО7, попадащи в защитени зони и защитени територии - Брой проекти и засегнати площи 82

РЕЗЮМЕ

Тематична оценка 7 се отнася до разработването на тригодишен доклад по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при прилагането на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 (ОПРР).

Оценката е проведена в периода януари 2023 г. – март 2023 г. от екип от експерти на Екорис Саут Ийст Юроп ЕООД. Тъй като оценката обхваща периода 2019-2021 г., данните в доклада са към **31 декември 2021 г**.

Докладът се изработва в изпълнение на изискванията, заложени в Становище по екологична оценка № 7-4/2013 г., с което проекта на ОПРР 2014-2020 е съгласуван от министъра на околната среда и водите. Съгласно посочените в становището мерки за наблюдение и контрол е необходимо Управляващия орган (УО) на ОПРР 2014-2020 да изготвя доклади по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при прилагането на Оперативната програма, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на Програмата и да представи докладите в Министерството на околната среда и водите (МОСВ) на всеки три години.

Докладът също така се разработва в изпълнение на изискванията на чл. 10 от Директива № 2001/42/ЕС относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда, транспонирани в чл. 86, ал. 3, т. 9 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл. 30 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. България, като държава-членка на Европейския съюз следва да извърши мониторинг на съществените екологични последици от прилагането на ОПРР 2014-2020 с оглед на най-ранен етап да се идентифицират неблагоприятните последици и да могат да се предприемат подходящи оздравителни действия.

Оценката обхваща всички инвестиционни приоритети и цели на ОПРР 2014-2020 г. Настоящият втори тригодишен доклад обхваща периода на изпълнение на Програмата 2019-2021 и отговоря на поставените от Възложителя оценъчни въпроси.

За да се отговори на поставените въпроси са използвани вече налични данни и такива, които са събрани по време на осъществяване на оценката. Използваните методи за набиране на данни включват:

- *Кабинетно проучване на документи*. Използваните документи и литература са представени в *Приложение 1*. В кабинетното проучване на документи влиза и преглед на документи (становища на контролен орган и изискванията в тях, свързани с опазване на околната среда, доклади от посещения на място, доклади на бенефициенти) на извадка от проекти.

- *Работни срещи-интервюта* с УО на ОПРР 2014-2020 г. и МОСВ[1].
- *Интервюта с бенефициенти по програмата* (Благоевград, Ботевград, Бяла, Видин, Враца, Габрово, Добрич, Дупница, Карлово, с. Кунино, община Роман, Кюстендил, Лом, Перник, Петрич, Пловдив, Разлог, Самоков, Севлиево, Сливен, София, Троян)

За осъществяване на анализите са използвани следните методи: анализ на данни и индикатори; триангулация на информацията, проучване на конкретни случаи; оценка на въздействието и експертна оценка. Информацията, получена чрез различни методи, например интервюта, анализ на документи и преглед на литературата е съпоставена, за да се получи последователно и надеждно становище по разглежданите въпроси.

Въз основа на информацията и анализите, представени в доклада, заключението по отношение на въздействието върху околната среда и човешкото здраве в резултат от прилагането на ОПРР 2014-2020 г. за периода 1.01.2019-31.12.2021 г. е:

- Независимо, че ОПРР 2014-2020 не е непосредствено насочена към опазване на околната среда, а има за цел подобряване на социално-икономическите условия в 6-те региона за планиране от ниво 2 в България, направените анализи показват, че голяма част от проектите, финансирани по програмата, имат пряко или косвено положително въздействие върху околната среда и населението най-вече чрез подкрепата за мерки, свързани с енергийна ефективност и устойчиво и интегрирано градско развитие. В периода до 31.12.2021 г. все още не са приключили всичките проекти, така че след приключването на всички интервенциите по ОПРР очаква и увеличение на положителния ефект върху околната среда.

- При разработване на насоките за кандидатстване по процедури по съответните приоритетни оси са залагани необходимите изисквания и критерии за проектните предложения за опазване на околната среда и човешкото здраве;

- Спазването на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на ОПРР върху околната среда гарантира липсата на неблагоприятни последствия върху околната среда в резултат на изпълнение на проектите в програмата;

- Прилагането на ОПРР 2014-2020 г. не е довело до настъпване на неблагоприятни последствия върху околната среда и човешкото здраве, съответно не е установена необходимост от предприемане и прилагане на коригиращи мерки по отношение на въздействието върху околната среда и човешкото здраве.

[1] Дирекция „Екологична оценка, оценка на въздействието върху околната среда и предотвратяване на замърсяването“

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад представя анализите по Тематична оценка 7. *Изготвяне на доклади по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при прилагането на ОПРР 2014-2020, вкл. на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на програмата* - ***Втори тригодишен екологичен доклад по ОПРР 2014-2020 за периода 2019-2021 г.***

Изготвеният първи тригодишен доклад по наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда при прилагането на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014- 2020 г. за периода 2015-2018 г. е одобрен от МОСВ с писмо с изх. № 04-00-1386/01.07.2021 г.

Оценката е осъществена в рамките на изпълнението на договор с Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) № РД-02-29-183/23.10.2020 г. с предмет „Оценка на въздействието на ОПРР 2014-2020 г.“.

Оценката е проведена в периода януари 2023 г. – март 2023 г. от екип от експерти на Екорис Саут Йист Юроп ЕООД. Тъй като оценката обхваща периода 2019-2021 г., данните в доклада са към **31 декември 2021 г.**

I.1. Основание и цели на доклада

Тематична оценка 7 се отнася до разработването на тригодишен доклад по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при прилагането на ОПРР 2014-2020 г.

Докладът се изработва в изпълнение на изискванията, заложени в Становище по екологична оценка № 7-4/2013 г., с което проекта на ОПРР е съгласуван от министъра на околната среда и водите. Съгласно посочените в становището мерки за наблюдение и контрол е необходимо УО на ОПРР 2014-2020 да изготвя доклади по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при прилагането на Оперативната програма, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на Програмата и да представи докладите в Министерството на околната среда и водите на всеки три години.

Докладът също така се разработва в изпълнение на изискванията на чл. 10 от Директива № 2001/42/ЕС относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда, транспонирани в чл. 86, ал. 3, т. 9 от ЗООС и чл. 30 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. България, като държава-членка на Европейския съюз следва да извърши мониторинг на съществените екологични последици от прилагането на ОПРР с оглед на най-ранен етап

да се идентифицират неблагоприятните последици и да могат да се предприемат подходящи оздравителни действия.

I.2. Обхват и методология

Оценката обхваща всички инвестиционни приоритети и цели на ОПРР 2014-2020 г. Настоящият втори тригодишен доклад обхваща периода на изпълнение на Програмата 2019-2021г. и отговоря на поставените от Възложителя оценъчни въпроси. Оценъчните въпроси са както следва:

- Какво е въздействието върху околната среда на проектите по ОПРР 2014-2020 за периода 2019-2021 г.?
- Изпълняват ли се мерките и условията на министъра на околната среда и водите, съгласно Становище 7-4/2013 г. за съгласуване на ОПРР 2014-2020?
- Изпълняват ли се мерките при одобрението на проектни предложения? Проектите одобряват ли се след решение/становище по ОВОС/ЕО/ОС[2] за одобряване/съгласуване?
- В документите на УО (Насоки за кандидатстване, указания към бенефициентите и др.) предвидени ли са условия, гарантиращи опазването на околната среда при реализиране на дейностите от съответните бенефициент?
- По време на строителството предвижда ли се ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените Решения и/или Становища по ОВОС/ЕО/ОС за съответните дейности, ограничаване на строителните дейности само в обхвата на проектите, съхраняване на строителни материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначени за това места, извършва ли се анализ на източниците на шум преди стартиране на строителния процес?
- При финансиране на проекти по ПО 1 за дейности за „зони с потенциал за икономическо развитие“, „социална инфраструктура“, както и „общинска структура“ извън зоните за въздействие на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), предпочитат ли се за финансиране проекти и дейности в границите на урбанизирани територии?
- Дейностите по ПО6 „Регионален туризъм“ и по ПО7 „Регионална пътна инфраструктура“ допускат ли се при спазване на условията, посочени в Становище 7-4/2013 г. за съгласуване на ОПРР 2014-2020?
- При реализиране на дейностите по ОПРР вземат ли се предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в Плановете за управление на речните басейни (ПУРБ) на четирите Басейнови дирекции?
- Спазва ли се изискването, реализацията на инвестиционните проекти по ОПРР, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела да подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите?
- Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на ОПРР извършва ли се въз основа на специфичните екологични индикатори, предвидени в ОПРР и

[2] ОВОС – Оценка на въздействието върху околната среда; ЕО – Екологична оценка; ОС – Оценка за съвместимост

следната допълнителна мярка „Проекти, попадащи изцяло или частично в защитени зони и защитени територии, при реализирането на дейности по приоритетната ос за регионален туризъм и регионална пътна инфраструктура? Какви са стойностите на индикаторите за тази мярка „Засегнати площи, дка“ и „Брой проекти“?

- Констатирани ли са неблагоприятни последствия върху околната среда от проекти по ОПРР? Предложени и предприети ли са своевременни мерки за възможното им отстраняване? Какви могат да бъдат тези мерки, в случаи на бъдещо констатиране на неблагоприятни последствия върху околната среда?

За да се отговори на поставените въпроси са използвани вече налични данни и такива, които са събрани по време на осъществяване на оценката. Използваните методи за набиране на данни включват:

- *Кабинетно проучване на документи*. Използваните документи и литература са представени в Приложение 1. В кабинетното проучване на документи влиза и преглед на документи (становища на контролни органи и изискванията в тях, свързани с опазване на околната среда, доклади от посещения на място, доклади на бенефициенти) на извадка от проекти. Проектите в извадката са отбелязани в Приложение 3.
- *Работни срещи-интервюта* с УО на ОПРР и с МОСВ[3].
- *Интервюта* с бенефициенти по програмата (Благоевград, Ботевград, Бяла, Враца, Добрич, Горна Оряховица, Кюстендил, Карлово, Лом, Троян, Разлог, Севлиево, Сливен, Перник, Петрич, Столична община). Бяха проведени и интервюта и с представители на АПИ (като единствен конкретен бенефициент по процедурата BG16RFOP001-7.001 „Регионални пътища”), МЗ (като единствен конкретен бенефициент по Процедура BG16RFOP001-4.001 „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ“) и МК (като бенефициент по процедура BG16RFOP001-6.002 „Развитие на туристически атракции“). Голяма част от интервютата бяха проведени по интернет и по телефона.
- *Посещения на място.* Бяха проведени лични срещи и посещения на място по проекти в общините София, Кюстендил и Благоевград. Също така бяха посетени и 2 пътни участъка между гр. Самоков и гр. Дупница (BG16RFOP001-7.001-0027-C01 Лот 27 Път II-62 Дупница-Клисура от км 42+2632 до км 59+07166 и BG16RFOP001-7.001-0028-C02 Лот 28 Път II-62 Клисура-Самоков от км 62+922 до км 78+633).

За осъществяване на анализите са използвани следните методи: анализ на данни и индикатори; проучване на конкретни случаи; триангулация на информацията, оценка на въздействието и експертна оценка. Информацията, получена чрез различни методи, например интервюта, анализ на документи и преглед на литературата е съпоставена, за да се получи последователно и надеждно становище по разглежданите въпроси.

[3] Дирекция „Екологична оценка, оценка на въздействието върху околната среда и предотвратяване на замърсяването“

II. ОП „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ“ 2014-2020

ОПРР е една от оперативните програми в България за периода 2014-2020 г., финансирана от Европейския съюз (ЕС) чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от държавния бюджет на Република България. Първоначално бюджетът на програмата е 3 млрд. лв. ОПРР 2014-2020, структуриран в 8 приоритетни оси (ПО). През декември 2020 г. е добавена нова приоритетна ос ПО9[4] за справяне от последствията, предизвикани от пандемията с COVID19 с финансов ресурс в размер на 129 271 260 лв. Приоритетните оси по програмата са представени в таблицата по-долу.

Таблица 1. Приоритетни оси на ОПРР 2014-2020 г.

ПО	Приоритетна ос	Бюджет		Обхват на приоритетната ос	Бенефициенти
		млн. лв.	%*		
1	Устойчиво и интегрирано градско развитие	1643,78	52%	Финансират се проекти от ИПГВР, насочени към енергийна ефективност в жилищни, в административни сгради и в студентски общежития, подобряване на градската среда и на зоните с потенциал за икономическо развитие, обновяване на образователна, социална, културна и спортната инфраструктура, развитие на системите на градския транспорт.	Конкретни бенефициенти са 39 общини на големи и средно големи градове от 1-во до 3-то йерархично ниво, 39-те общини са определени за междинни звена по отношение на задачи, свързани с подбора на проектите[5]
2	Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони	206,74	7%	Финансират се проекти за енергийна ефективност в жилищни и в публични сгради, в т.ч. общински обекти на социалната, образователната и културната инфраструктура.	28 общини на малки градове, опорни центрове в периферни райони на полицентричната система
3	Регионална образователна инфраструктура	224,72	7%	Предоставя се финансиране за държавни и общински училища от национално и регионално значение, както и висши училища.	МОН, МЗХГ, МК Министерство на младежта и спорта за държавните училища; Общини за общински професионални училища; Университети
4	Регионална здравна инфраструктура	163,5	5%	Подкрепата е насочена към подобряване на системата на спешната медицинска помощ	Министерство на здравеопазването

[4] Решение № 892 от 4 декември 2020 г. за изменение на Решение на Министерски съвет № 573 от 2020 г., за одобряване на индикативно финансово разпределение по оперативни програми 2014-2020 на средствата от ЕС в подкрепа на преодоляването на последиците от кризата, предизвика от пандемията от COVID-19, и подготовка на екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката (REACT-EU).

[5] Съгласно чл. 123 от Общия Регламент 1303/2013 и в съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013

5	Регионална социална инфраструктура	99,47	3%	Финансира се изграждане, реконструкция, оборудване и обзавеждане на дневни центрове за деца и възрастни, Центрове за настаняване от семеен тип, както и защитени жилища	Общини и Министерство на здравеопазването
6	Регионален туризъм	197,06	6%	Подкрепа за разработване на цялостни интегрирани туристически продукти, при които реставрационните дейности по обекти на културното наследство от национално и световно значение ще бъдат съпътствани от инфраструктурни и маркетингови дейности, както и от генериращи приходи дребномащабни инвестиции в рамките на културната атракция или пряко свързани с нея.	Министерството на културата – за обектите държавна собственост; Общини – за обектите общинска собственост; Институции на вероизповеданията и техни местни поделения, които са юридически лица
7	Регионална пътна инфраструктура	380,46	12%	Финансират се ключови пътни отсечки от републиканската пътна инфраструктура (1-ви, 2-ри и 3-ти клас), свързващи TEN-T мрежата.	АПИ
8	Техническа помощ	102,47	3%	Подкрепя повишаване на ефективността на Управляващия орган на ОПРР и на бенефициентите на Програмата, както и мерки за обществена информираност.	Управляващия орган на ОПРР 2014-2020 и бенефициенти по останалите приоритетни оси на програмата
9	Подкрепа за здравната система за справяне с кризи	129, 27	4%	Разкриване на сектори за лечение на коронавирус с нужното медицинско и болнично оборудване.	Министерство на здравеопазването
Общо		3147,27	100%		

Източник: ОПРР 2014-2020, ИСУН 2020; ИПГВР (Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие); МОН (Министерство на образованието и науката); МЗХГ (Министерство на земеделието храните и горите); МК (Министерство на културата)

II.1. Промени в оперативната програма в периода 2019-2021 г.

В периода 2015 – 2018 г. ОПРР е променяна четири пъти. Потенциалното въздействие на промените на програмата върху околната среда за този период са представени в първия тригодишен доклад.

В периода 2019-2021 г. ОПРР 2014-2020 е променяна три пъти. Промените не включват нови дейности и поради това не е била налице необходимост от решение на МОСВ относно преценка на въздействието на промените върху околната среда.

Конкретните промени и очакваното им въздействие върху околната среда са представени в Таблица 2 по-долу.

Таблица 2. Промени в ОПРР 2014-2020 за периода 2019-2021 г.. и оценка на техния потенциален ефект върху околната среда

Пета промяна (2019-2020 г.)	
Обект на промяната и решение на ЕК	В края на 2019 г. Управляващият орган (УО) инициира изменение на Оперативна програма „Региони в растеж“ (ОПРР) с цел създаване на условия за подобряване на нейното изпълнение и оптимизиране на етапните цели в рамката за изпълнение на Приоритетна ос (ПО) 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ и Приоритетна ос 5 (ПО 5) „Регионална социална инфраструктура“, както и включване на нови допустими дейности, партньори и бенефициенти по Приоритетна ос 4 (ПО 4) „Регионална здравна инфраструктура“ и Приоритетна ос 7 (ПО 7) - „Регионална пътна инфраструктура“ на ОПРР. Промените в оперативната програма се основават на становища и предложения от конкретни бенефициенти по приоритетни оси 3, 4 и 7, като са отчетени нуждите от инвестиции и проектната готовност. Промените в оперативната програма включват: 1. Прехвърляне на финансовия ресурс от резерва за изпълнение на Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ (ПО 1) към приоритетни оси с изпълнени етапни цели, към: Приоритетна ос 2, Приоритетна ос 4 и Приоритетна ос 7 2. Прехвърляне на финансовия ресурс от резерва за изпълнение на Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“ (ПО 5). към Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“ (ПО 3). 3. Промяна в планираните целеви стойности на индикаторите за продукт към 2023 г. в резултат от преразпределянето на резерва между приоритетните оси. 4. Включване на нови мерки по оперативната програма, идентифицирани в консултация със съответните конкретни бенефициенти по ПО 3, ПО 4 и ПО 7 5. Включване на нови допустими бенефициенти/партньори по ПО 4 и ПО 7. 6. Промяна в териториалната концентрация на групи дейности „Градска среда“ и „Зони с потенциал за икономическо развитие“ по ПО 1, в случай на финансиране изцяло с финансов инструмент. *С официално Решение С(2020) 2255 от 15/04/2020 г. на ЕК е получено одобрение на изменение (версия 6.1) на ОПРР 2014-2020.* *Становището на МОСВ относно промените е, че не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от Наредбата за ОС (писмо с изх. № Изх. № 04-00-2441/11.12.2019 г.)*
Описание на промяната	Прехвърляне на средства от резерва на изпълнение на ПО1 (10 864 953 евро към ПО 2, 8 691 958 евро към ПО 4 и 24 812 415 евро към ПО 7) към други приоритетни оси както следва: • От област на интервенция 013. Обновяване на обществената инфраструктура с цел повишаване на енергийната ефективност, демонстрационни проекти и подкрепящи мерки - 2 172 990 евро ЕФРР част към ПО2. • От област на интервенция 014. Обновяване на наличния жилищен фонд с цел повишаване на енергийната ефективност, демонстрационни проекти и подкрепящи мерки - 8 691 962 евро ЕФРР част към ПО2.

- От област на интервенция 055. Друга социална инфраструктура, която допринася за регионалното и местното развитие - 8 691 958 евро ЕФРР част към ПО4 и 14 812 415 евро ЕФРР част към ПО7
- От област на интервенция 089. Рехабилитация на индустриални площи и замърсени земи - 10 000 000 евро ЕФРР част към ПО7.

Съразмерно на прехвърлените средства са **намалени целевите стойности** на следните индикатори по ПО1:

- Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради - kWh/година: от 21 202 404 на 17 636 242
- Население, ползващо подобрени социални услуги: от 44 576 на 13 843
- Енергийна ефективност: Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове - тонове CO2 екв: от 22 566 на 12 623
- Брой домакинства, преминали в по-горен клас на енергопотребление: от 10 585 на 1 979
- Обща площ на рехабилитираната земя – хектари: от 172 на 23
- Обществени или търговски сгради, построени или обновени в градските райони – кв.м. (ИП Градска среда): от 27 274 на 21 819

Включени са нови допустими дейности, партньори и бенефициенти по ПО4 и ПО7:

- По ПО4 е допустимо финансирането и на въздушни транспортни средства и съпътстваща инфраструктура.
- По ПО 7 мерки, свързани с повишаване на пътната безопасност на пътища от първи, втори и трети клас на републиканската мрежа, са включени в допустимите дейности, като за целите на прилагането на тези мерки е предвидено включването на ДАБДП като конкретен бенефициент по ПО 7 и възможност за партньорство между ДАБДП и АПИ.

Преразпределяне на средства от резерва на ПО5 към ПО3, както следва:

- От област на интервенция 055. Друга социална инфраструктура, която допринася за регионалното и местното развитие – 2 684 899 евро към ПО3.
- С цел по-добро проследяване на нова дейност по ПО3, е включен нов индикатор за продукт в ПО3: *Училища, получили ново спортно оборудване*

Направени са **промени в целевите стойности** на следните индикатори:

- Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование–лица: от 97 406 на 118 794
- Представители от маргинализираните групи, включително роми, ползващи модернизираната образователна инфраструктура–лица: от 2 943 на 10 607
- Обща дължина на нови или подобрени линии на обществения транспорт - км: от 30,47 на 437
- Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони–кв.м. – от 3 184 724 на 4 045 455
- Представители от маргинализирани групи, включително роми, които се ползват от модернизирана социална инфраструктура–лица: от 1 353 на 2 523
- Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове–тонове CO2 екв.: от 13 927,73 на 2 972,87
- Рехабилитирани жилища в градските райони–жилища: от 560 на 632

Направена е промяна в **териториалния обхват на инвестиционния приоритет Градска среда по ПО 1** в случаите на финансиране изцяло с ФИ както следва:

	• При група дейности „Градска среда“ – се разширява обхвата на финансиране от зоните за въздействие на територията на целия град-административен общински център в рамките на строителните му граници; При група дейности „Зони с потенциал за икономическо развитие“ се разширява обхвата от зоните на въздействие за цялата територия на общината.
Ефект върху околната среда	Неутрален ефект. В същото време се намаляват ползите за околната среда поради пренасочване на ресурс от обновяване на обществената инфраструктура и на наличния жилищен фонд с цел повишаване на енергийната ефективност към други дейности, които нямат очакван положителен ефект върху околната среда. Съответно се намалява очаквания принос на програмата към редуциране потреблението на енергия и намаляване емисиите на парникови газове.
Шеста промяна (2020 г.)	
Обект на промяната	През месец март 2020 г. е инициирано изменение на програмата във връзка с бързото разпространение на COVID-19 и с цел да подпомогне здравната система в България чрез осигуряване на средства за закупуване на необходимите медицински консумативи и оборудване за лечебните заведения. Преразпределени са средства в размер на 20,7 млн. евро от ПО2 (7,7 млн. евро), ПО3 (0,7 млн. евро), ПО5 (4,6 млн. евро) и ПО7 (7,7 млн. евро) и насочването им към ПО4 в подкрепа на националните усилия за справяне с COVID-19. В тази връзка е включена нова специфична цел в рамките на приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“ - „Подобряване на капацитета на националната здравна система за реакция при кризи“ със съответните допустими дейности и индикатори и промяна на целеви стойности на индикатори по ПО 2 и ПО 7, произтичаща от преразпределението на ресурси. *С официално Решение С(2020) 4343 от 24/06/2020 г. на ЕК е получено одобрение на изменение (версия 7) на ОПРР 2014-2020.* *Становището на МОСВ е, че няма необходимост от провеждане на процедура по реда на Глава втора от Наредбата за ОС (писмо с изх. 04-00-2441/09.04.2020 г.).*
Описание на промяната	Предвидените промени в ОПРР 2014-2020 г. са следните: 1. Включване на нова специфична цел в рамките на Приоритетна ос 4 (ПО4) „Регионална здравна инфраструктура“ В рамките на ПО 4 по ОПРР е включена нова специфична цел, със съответните допустими дейности и индикатори, насочена към подобряване на капацитета за реагиране на кризи в системата на здравеопазването, с бенефициент Министерството на здравеопазването (МЗ). 2. Преразпределяне на средства от Приоритетни оси 2,3,5 и 7 към ПО 4, както следва: • 15 млн. лв. от ПО 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“: • 1,3 млн. лв. от ПО 3 „Регионална образователна инфраструктура; • 9,1 млн. лв. от ПО 5 „Регионална социална инфраструктура“. • 15 млн. лв. от ПО 7 „Регионална пътна инфраструктура“: 3. Промяна на индикаторите по приоритетни оси 2 и 7 Заложените целеви стойности на индикаторите по ПО 2 и ПО 7 към 2023 пропорционално на намалението на средствата.

Ефект върху околната среда	Неутрален ефект по отношение на околната среда и положителен ефект по отношение опазване здравето и живота на населението.
Седма промяна (2020г.)	
Обект на промяна и решение на ЕК	През месец декември 2020 г. са инициирани допълнителни промени на основание Решение № 892 от 4 декември 2020 г. за изменение на Решение на Министерски съвет № 573 от 2020 г. за одобряване на индикативно финансово разпределение по оперативни програми 2014-2020 на средствата от ЕС в подкрепа на преодоляването на последиците от кризата, предизвика от пандемията, и подготовка на екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката (REACT-EU), съгласно което за ОПРР 2014-2020 г. е определено индикативно финансово разпределение в размер на 66 095 345 евро. Добавена е нова приоритетна ос ПО9 за справяне от последствията, предизвикани от пандемията с COVID19. Одобрена версия 8.0 на Оперативна програма „Региони в растеж“ (ОПРР) 2014 - 2020 с добавена тематична цел REACT-EU със съответен инвестиционен приоритет и обособяването на нова приоритетна ос 9 „Подкрепа за здравната система за справяне с кризи“ с конкретен бенефициент Министерство на здравеопазването и финансов ресурс в размер на 66 095 345,71 евро. *Решение № С(2021) 2778 от 15.04.2021 г. на Европейската комисия (ЕК)* *Становище на МОСВ с писмо с изх. Изх. № 04-00-2529/24.11.2020 г.*
Описание на промяната	Предложението за промени в ОПРР е изготвено съвместно между УО на ОПРР и Министерство на здравеопазването, като стъпва на поредицата от предприети мерки на национално ниво в сферата на здравеопазването в отговор на предизвикателствата от разпространението на пандемията COVID-19. В съответствие с изискванията на Регламента за REACT-EU (Регламент (ЕС) 2020/2221) е обособена нова приоритетна ос по програмата – Приоритетна ос 9 „Подкрепа на здравната система за справяне с кризи“ с конкретен бенефициент Министерство на здравеопазването, вкл. в партньорство с общини и/или общински лечебни заведения. Допустимите дейности включват СМР за обособяване на изолирани структури към болниците, определени за лечение и наблюдение на пациенти с COVID-19, както и осигуряване на медицинско и болнично оборудване, повишаване капацитета на центровете за трансфузионна хематология за диагностика на COVID-19 и внедряване на телемедицина.
Ефект върху околната среда	Неутрален ефект по отношение на околната среда и положителен ефект по отношение опазване здравето и живота на населението.

Източник: Протоколи от заседанията на КН, годишни доклади на програмата, собствена оценка.

Както е видно от таблицата по-горе промените са свързани с:

- Прехвърляне на средства от резерва на изпълнение на ПО1 към други приоритетни оси - Приоритетна ос 2, Приоритетна ос 4 и Приоритетна ос 7
- Преразпределяне на средства от резерва на ПО5 към ПО3

- Промяна в планираните целеви стойности на индикаторите в резултат от преразпределянето на резерва между приоритетните оси.
- Включване на нови мерки по оперативната програма
- Включване на нови допустими бенефициенти/партньори
- Преразпределяне на средства от ПО2, ПО3, ПО5 и ПО7 и насочването им към ПО4 в подкрепа на националните усилия за справяне с COVID-19.
- Включване на нова специфична цел в рамките на приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“ - „Подобряване на капацитета на националната здравна система за реакция при кризи“ със съответните допустими дейности и индикатори и промяна на целеви стойности на индикатори по ПО 2 и ПО 7, произтичаща от преразпределянето на ресурси.
- Добавяне на нова приоритетна ос ПО9 за справяне от последствията, предизвикани от пандемията с COVID19.

Посочените промени нямат отношение към физическото въздействие на ОПРР 2014-2020 г върху околната среда. Не се предвижда включване на нови дейности и не се изменя стратегията на програмата, не нарушават логиката на интервенция, не водят до увеличаване на общия ресурс в бюджета на приоритетните оси, както и не нарушават тематичната концентрация, установена в Споразумението за партньорство. Предвидените изменения имат за цел повишаване на ефективността на ОПРР 2014-2020 г.

Промените в ОПРР 2014-2020 г. не водят до принципно нови въздействия върху околната среда от тези, които вече са анализирани в доклада за екологична оценка при разработването на програмата. Промените в програмата не се очаква да окажат въздействие върху компонентните на околната среда. Някои от промените ще имат косвен положителен ефект, защото са в посока на опазване живота и здравето на населението.

Възможно е намаляване на ползите за околната среда при Прехвърляне на финансовия ресурс от резерва за изпълнение на Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ (ПО 1) поради пренасочване на ресурс от обновяване на обществената инфраструктура и на наличния жилищен фонд с цел повишаване на енергийната ефективност към други дейности, които нямат очакван положителен ефект върху околната среда. Съответно се намалява очаквания принос на програмата към редуциране потреблението на енергия и намаляване емисиите на парникови газове.

II.2. Обща информация и напредък на изпълнение към 31.12.2021г.

Към края на 2021г. е договорен около 93% от бюджета на програмата и са разплатени около 73% от договорените средства. Финансовото изпълнение на ОПРР 2014-2020 е показано в Таблица 3.

Таблица 3. Финансово изпълнение на ОПРР 2014-2020 г.

Година	Бюджет	Договорени средства			Реално изплатени суми	
	Общо (лева)	Общо (лева)	%*	%**	Общо (лева)	% ***
2014	0,00	0,00	0%	0%	0,00	0%
2015	482 536 748,24	86 539 692,19	18%	3%	1 603 431,54	2%
2016	967 312 387,98	1 095 180 553,41	113%	35%	144 960 272,88	13%
2017	1 446 366 771,69	1 769 860 041,89	122%	56%	543 742 630,67	31%
2018	1 942 397 727,65	2 289 690 954,93	118%	73%	1 141 391 738,94	50%
2019	2 524 032 047,17	2 435 027 95,24	96%	77%	1 553 542 187,61	64%
2020	3 147 473 130,72	2 830 267 380,62	90%	90%	1 816 402 634,23	64%
2021	3 147 473 130,72	2 911 364 133,24	93%	92%	2 124 748 757,64	73%
Общо	**3 147 473 130,72**	**2 911 364 133,24**	**93%**	**92%**	**2 124 748 757,64**	**73%**

*Източник: ИСУН 2020 *спрямо планирания бюджет по години **спрямо общия бюджет на програмата***Спрямо договореното по години*

Към края на 2021 г. е стартирало изпълнението по всички приоритетни оси.

По-долу е представено изпълнението по приоритетни оси към края на 2021 г. Обобщена информация за проведените процедури, сключени договори и приключили проекти по приоритетните оси е представена в Приложение 2.

През 2019г. са приключени 186 проекта по договори за предоставяне на БФП със стойност на изплатените средства 177 178 525,60 евро, съответно:

- 43 проекта по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“;
- 98 проекта по Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“;
- 24 проекта по Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“;
- 13 проекта по Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“;
- 4 проекта по Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“;
- 4 проекта по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“.

Общо към края на 2019 г. приключилите проекти по програмата (с натрупване от предходни години) са 250 на стойност 207 193 664,20 евро.

През 2020 г. са приключени 125 проекта по договори за предоставяне на БФП със стойност на изплатените средства 223 415 002,22 евро, съответно:

- 35 проекта по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“;
- 36 проекта по Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“;
- 13 проекта по Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“;

- 24 проекта по Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“;
- 14 проекта по Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“;
- 3 проекта по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“.

Общо с натрупване към края на 2020 г. приключилите проекти по програмата са 375 на стойност 430 623 771,82 евро.

През 2021 г. са приключени 87 проекта по договори за предоставяне на БФП със стойност на изплатените средства 172 028 123 евро, съответно:

- 33 проекта по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“;
- 17 проекта по Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“;
- 6 проекта по Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“;
- 21 проекта по Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“;
- 6 проекта по Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“;
- 4 проекта по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“.

Общо с натрупване към края на 2021 г. приключилите проекти по програмата са 462 на стойност 593 246 739,07 евро.

До края на 2021 г. са стартирани следните процедури и сключени договори към тях:

- ПО 1: 42 процедури и 256 договора
- ПО 2: 3 процедури и има сключени 222 договора.
- ПО 3: 4 процедури и има сключени 68 договора
- ПО 4: 3 процедури и има сключени 3 договора
- ПО 5: 2 процедури и има сключени 83 договора
- ПО 6: 2 процедури и има сключени 18 договора
- ПО 7: 2 процедури и има сключени 37 договора
- ПО 8: 5 процедури и има сключени 73 договора

Големи проекти:

По ОПРР са включени два големи проекта, по смисъла на чл. 100 от Общия Регламент 1303/2013.

- Проект „Модернизация на системата за спешна медицинска помощ“: Проектът е по приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“ с бенефициент Министерство на здравеопазването. Чрез него се предвижда модернизация на

системата за спешна медицинска помощ в България (рехабилитация на 235 обекта).

- Проект „Интегриран столичен градски транспорт — фаза II“: Проект „Интегриран Столичен градски транспорт - фаза II“ е вторият голям проект по ОПРР с конкретен бенефициент Столична община. По проекта се предвижда да бъдат реконструирани две трамвайни трасета, да бъдат доставени 13 броя нови трамвайни мотриси и да бъде надградена интелигентната система за управление на трафика. УО на ОПРР е изпратил проекта за независима оценка на качеството от JASPERS IQR.

Приоритетна ос 1 Устойчиво и интегрирано градско развитие

Договорени и приключили проекти по ПО1 към 31.12.2021 г., включително такива подкрепени с финансови инструменти (ФИ).

Таблица 4 Договорени и приключили проекти на общини по ПО1 към 31.12.2021 г.

Инвестиционен приоритет		Договори (БФП)			Приключили договори (БФП)		Брой договори (ФИ)
		бр.	Обща стойност* (лв.)	%	бр.	Обща стойност* (лв.)	
4c	енергийната ефективност в жилищния сектор и студентски общежития	27	55 448 649,54		11	22 917 189,47	2
	енергийната ефективност в публична инфраструктура	28	41 213 302,60		19	23 865 908,60	-
4e	екологичен и устойчив градски транспорт	15	277 791 190,74		5	60 269 630,40	6
6e	градска среда	62	391 390 846,33		35	224 268 321,51	15
	икономическо развитие	5	30 431 395,74		4	18 545 283,24	25
9a	социални жилища	24	57 901 945,88		4	13 669 215,59	-
	социална инфраструктура	18	27 003 090,09		5	9 484 937,38	-
	културна инфраструктура	33	110 931 970,59		3	6 152 357,33	38**
	спортна инфраструктура	0	-	0	0	0	1
10a	образователна инфраструктура	43	367 365 872,93		31	215 479 459,91	-

КОВИД-19*	*Оборотен кредит за справяне с последствията от КОВИД-19 за финансиране на оперативната дейност на общинската администрация/ общински предприятия*					**1**
Общо	**255**	**1 359 478 264,44**	**100%**	**117**	**594 652 303,44**	**88**

*Източник: ИСУН 2020; ФМФИБ; * БФП и собствен принос; ** 30 с комбинирана подкрепа (БФП и ФИ) и 8 изцяло с ФИ (за два от тези 8 се очаква одобрение на БФП);*

Обявени процедури, сключени договори/подписани заповеди за предоставяне на БФП и етап на изпълнение на проекти по Приоритетна ос 1

Към 31.12.2021 г. по Приоритетна ос 1 на ОПРР са проведени 42 процедури, от които 39 процедури за изпълнение на интегрирани планове за градско развитие на 39 градове бенефициенти, изпълняващи ролята на междинни звена (процедура BG16RFOP001-1.001-039 „Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020“, общините - бенефициенти), една процедура за София (интегриран столичен градски транспорт) и една процедурата за предоставяне на средства за подкрепа чрез финансови инструменти.

39 градове бенефициенти са: София - град, Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора, Плевен, Велико Търново, Благоевград, Видин, Монтана, Враца, Ловеч, Габрово, Търговище, Разград, Шумен, Силистра, Добрич, Сливен, Ямбол, Хасково, Кърджали, Смолян, Пазарджик, Перник, Кюстендил, Свищов, Горна Оряховица, Казанлък, Димитровград, Асеновград, Карлово, Дупница, Петрич, Лом, Гоце Делчев, Панагюрище, Велинград.

Приоритетна ос 1 включва голям проект за „Интегриран Столичен градски транспорт - фаза II“. Проектът е с конкретен бенефициент Столична община и предвижда реконструкция на две трамвайни трасета, доставка на 13 броя нови трамвайни мотриси и надграждане на интелигентната система за управление на трафика. През 2018 г. проектът е одобрен от Междинно звено - София, като на 21.02.2018 г. е сключен Договор за предоставяне на БФП в размер на 98 972 619 лв. БФП, на основание Решение на Министерския съвет. На 05.07.2018 г. проектът е изпратен към ЕК чрез системата SFC, за получаване на решение за одобрение на голям проект, като на 08.10.2018 г. е одобрен от ЕК.

Към 31.12.2021 г. по Приоритетна ос 1 на ОПРР са сключени 256 договора за предоставяне на БФП (вкл. сключено споразумение с Фонд на фондовете) в размер на БФП 1 529 936 192,68 лв. (99% от бюджета на приоритетната ос).

Към 31.12.2021 г. по Приоритетна ос 1 са приключили 117 проекта, финансирани с БФП.

Приоритетна ос 2 Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони

В рамките на приоритетната ос са обявени 3 процедури за предоставяне на БФП

- *Процедура BG16RFOP001-2.001 „Енергийна ефективност в периферните райони“* е с конкретни бенефициенти общините на 28 града опорни центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система. По процедурата са подадени 52 проектни предложения. Процедурата е обявена с общ бюджет 105 704 684 евро, като крайният срок за кандидатстване е приключил на 31.05.2016 г.

Към 31.12.2021 г. по процедурата са сключени 168 ДБФП на обща стойност на БФП в размер на 74 156 824,96 евро.

- *Процедура BG16RFOP001-2.002 „Енергийна ефективност в периферните райони-2“* е обявена през месец март 2018г., като процедура на конкурентен подбор с кандидати 28-те града - опорни центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система.

Процедурата е обявена с общ бюджет 19 516 011 евро и краен срок за кандидатстване 27.08.2018 г.

Към 31.12.2021 г. по процедурата са сключени 32 ДБФП на обща стойност на БФП 15 298 619,73 евро.

- *Процедура за подбор на проекти BG16RFOP001-2.003 „Енергийна ефективност в периферните райони-3“* - Като продължение и надграждане резултатите от горните две процедури, през месец ноември 2019 г., Управляващият орган на ОПРР обяви процедура за подбор на проекти BG16RFOP001- 2.003 „Енергийна ефективност в периферните райони-3“ със същите допустими кандидати 28 града опорни центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система.

Процедурата е обявена с общ бюджет 15 359 330,60 евро и краен срок за кандидатстване 21.04.2020 г.

Към 31.12.2021 г. по процедурата са сключени 20 ДБФП на обща стойност на БФП 14 804 850,02 евро.

Финансиране по Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ могат да получат общините бенефициенти на 28 града опорни центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система: Сандански, Свиленград, Самоков, Ботевград, Троян, Севлиево, Карнобат, Нова Загора, Попово, Пещера, Поморие, Разлог, Девин, Нови пазар, Мездра, Провадия, Червен бряг, Козлодуй, Берковица, Тутракан, Елхово, Белоградчик, Златоград, Никопол, Генерал Тошево, Крумовград, Ивайловград, Малко Търново.

В обобщение, по трите процедури **по Приоритетна ос 2 са сключени 220 договора** на обща стойност на предоставената БФП в размер на 104 260 294,71 евро (94% от бюджета на приоритетната ос). **По приоритетната ос са приключили 183 проекта, като за периода 31.12. 2018 г. – 31.12.2021 са приключили 151 проекта по Приоритетна ос 2 (98 през 2019г., 36 през 2020 и 17 през 2021г.)**

Приоритетна ос 3. Регионална образователна инфраструктура

В рамките на приоритетната ос 3 са обявени четири процедури за предоставяне на БФП:

- *Процедура BG16RFOP001-3.001 „Култура и спорт в училище“* е обявена на 17.12.2015 г. с общ бюджет 14 864 308 лв. В рамките на тази процедура конкретни бенефициенти са Министерство на културата и Министерство на младежта и спорта.

Общо по процедурата са сключени 7 ДБФП с общ размер на БФП 5 771 028,99 евро.

- *Процедура BG16RFOP001-3.002 „Подкрепа за професионалните училища в Република България“* е обявена на 17.12.2015 г. Бюджетът е в размер на 85 119 300 евро. В рамките на процедурата са обособени два компонента:
  - Компонент 1 „Ветеринарна медицина, Горско стопанство и Растениевъдство и животновъдство“ (23 училища, от които 22 общински и 1 към МОН);
  - Компонент 2 „Професионални гимназии с изключение на доминиращите направления Ветеринарна медицина, Горско стопанство и Растениевъдство и животновъдство“ (117 училища, от които 16 общински и 101 към МОН).

Общо по процедурата са сключени 46 договора за предоставяне на БФП в размер на 83 549 639,95 евро.

- *Процедура BG16RFOP001-3.003 „Подкрепа за висшите училища в Република България “* е обявена на 26.02.2016 г. с бюджет 22 177 184 евро и краен срок за кандидатстване - 17 март 2017 г. Конкретни бенефициенти по нея са 13 висши училища, съгласно приоритизиран списък в съответствие с Методиката за приоритизация на държавните висши училища за целите на изпълнението на ОПРР 2014-2020“.

Общо по процедурата са сключени 14 договора за предоставяне на БФП в размер на 21 852 349,93 евро.

- *Процедура BG16RFOP001-3.004 „ Спорт в училище“* - Процедурата е обявена на 02.04.2020 г. с конкретен бенефициент МОН и общ бюджет 1 278 229,70 евро за доставка на допълнително иновативно спортно оборудване в училищата, финансирани по Компонент 1 на процедура BG16RFOP001-3.002 „Подкрепа за професионалните училища в Република България“.

В рамките на процедурата е сключен един ДБФП с МОН за доставка и монтаж на спортно оборудване за насърчаване на физическата активност и подкрепата за здравословен начин на живот сред учениците от държавните професионални училища в

Р. България на стойност на БФП в размер на 1 278 229,70 евро.

Допустими за финансиране по Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“ са:

- Министерство на образованието и науката, Министерство на земеделието и храните, Министерство на културата, Министерство на младежта и спорта за държавните училища в техните управления;
- Общини за общинска училищна инфраструктура от национално и регионално значение;
- Университети.

Към 31.12.2021 г. по четирите процедури по Приоритетна ос 3 са сключени 68 ДБФП на обща стойност на предоставената БФП 112 451 248,57 евро (96% от бюджета на приоритетната ос).

По приоритетната ос са приключили 47 проекта, като през 2021 г. са приключили 6 от тях.

Приоритетна ос 4. Регионална здравна инфраструктура

По Приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“ са обявени три процедури за предоставяне на БФП с конкретен бенефициент - Министерство на здравеопазването:

- *Процедура BG16RFOP001-4.001 „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ“* (СМП), отворена за кандидатстване на 22.12.2017 г. с бюджет БФП 83 597 313,00 евро и краен срок за кандидатстване - 15 май 2018 г. с един конкретен бенефициент - Министерство на здравеопазването.

Процедурата предвижда модернизация на системата за СМП в България чрез подаването на голям проект по смисъла на чл.100 от Регламент (ЕС) №1303/2013 г. с конкретен бенефициент Министерство на здравеопазването (МЗ). Проектът обхваща 237 обекта от системата на СМП и включва интервенции в инфраструктурата им чрез строителство (включително на нови сгради), реконструкция, ремонт, преустройство, подобряване на достъпа за лица с увреждания до сградите, обект на интервенция и на прилежащото им околно пространство; модернизиране на помещенията чрез доставка на оборудване и обзавеждане и закупуване на 400 броя съвременни медицински превозни средства (линейки), осигурени с оборудване и медицинска апаратура за СМП.

Сключеният договор е на стойност на БФП 83 597 313 евро със срок за изпълнение до 23.12.2023 г.

- *Процедура BG16RFOP001-4.002 „Регионална здравна инфраструктура- 2“* - Процедурата е отворена за кандидатстване през месец март 2020 г. с цел да се осигурят подходящи превозни средства за транспорт по въздух (хеликоптер) за равнопоставен достъп до качествена медицинска помощ при спешни състояния в съответствие с най- добрите европейски практики и изисквания за своевременност, достатъчност, качество и безопасност.

Процедурата е с бюджет 10 225 833,00 евро и краен срок за кандидатстване - 29 май

2020 г.

Сключеният договор за закупуване и оборудване на съвременни въздухоплавателни средства и съпътстваща инфраструктура за тяхното функциониране е на стойност на БФП 10 225 833,00 евро със срок за изпълнение до 08.10.2023 г

- *Процедура BG16RFOP001-4.003 „Борба с COVID 19“* - Процедурата е отворена за кандидатстване през м. март 2020 г. Планираните допустими дейности са насочени към подобряване капацитета на обществените здравни институции за справяне с кризисни ситуации, и са свързани с доставка на продукти и услуги, в т.ч. закупуване на болнично оборудване, инхалатори, респираторни апарати, лекарства, консумативи, вкл. тестове, защитно оборудване и облекло, лични предпазни средства, маски и др.

През отчетния период е сключен договор на стойност на БФП 20 676 281,22 евро със срок за изпълнение до 08.04.2022 г.

Към 31.12.2021 г. по трите процедури по Приоритетна ос 4 са сключени 3 ДБФП на обща стойност на предоставената БФП 114 499 427,22 евро (100% от бюджета на приоритетната ос).

По приоритетната ос към края на 2021 г. няма приключили проекти.

Приоритетна ос 5. Регионална социална инфраструктура

В рамките на приоритетната ос 5 са обявени две процедури за предоставяне на БФП:

- *Процедура BG16RFOP001-5.001 „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца“* е обявена на 3 май 2017 г. с бюджет 58 095 000,00 лв. Конкретни бенефициенти по нея са Министерство на здравеопазването и общини, съгласно Картата на услугите за подкрепа в общността и в семейна среда и Картата на резидентните услуги, утвърдени от Междуведомствената работна група за управление и координация на процеса по деинституционализация на грижата за деца. Основната цел на процедурата е да осигури подходяща и ефективна социална инфраструктура, допринасяща за предоставяне на нов вид резидентни и съпътстващи услуги в общността, включително и здравно-социални, които да заменят институционалния модел на грижа за деца.

Към 31.12.2021 г. по процедурата са сключени 53 ДБФП с общ размер на БФП 21 229 789,03 евро

- *Процедура BG16RFOP001-5.002 „Подкрепа за деинституционализация на социалните услуги за възрастни и хора с увреждания“* - е обявена на 30 март 2018 г. с конкретни бенефициенти - общини, включени в Карта на резидентните услуги и карта на услугите за подкрепа в общността, насочена към подкрепа за деинституционализация на социалните услуги за възрастни и хора с увреждания в съответствие с Националната стратегия за дългосрочна грижа и Планът за действие за изпълнението и.

Към 31.12.2021 г. по процедурата са сключени 30 ДБФП на обща стойност на БФП 19

001 717,26 евро.

Към 31.12.2021 г. по Приоритетна ос 5 са сключени 83 ДБФП на обща стойност на предоставената БФП 40 231 506,29 евро (94 % от бюджета на приоритетната ос).

По приоритетната ос към края на 2021 г. са приключили 59 проекта.

Приоритетна ос 6. Регионален туризъм

В рамките на приоритетната ос 6 са обявени две процедури:

- *процедура BG16RFOP001-6.001 Подкрепа за инвестиции чрез финансови инструменти в проекти за регионален туризъм в рамките на Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020*
- *процедура BG16RFOP001-6.002 „Развитие на туристически атракции“*

В рамките на приоритетната ос 6 през месец април 2018 г. е *обявена процедура за предоставяне на БФП „Развитие на туристически атракции“* с общ бюджет 50 377 940 евро и краен срок за кандидатстване с проектни предложения, в зависимост от проектната готовност на конкретните бенефициенти е до 31.12.2021 г. или до изчерпване на финансовия ресурс по процедурата

По Приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“ финансиране могат да получат:

- МК – за обектите държавна собственост;
- Общини – за обектите общинска собственост;
- Институции на вероизповеданията и техни местни поделения, които са юридически лица.

Процедурата предвижда финансиране на проекти, насочени към консервация, опазване, популяризиране и развитие на културното наследство чрез развитие на изцяло завършени и интегрирани туристически продукти за обекти на културното наследство от национално и световно значение на територията на цялата страна.

Проектите по процедурата се финансират или изцяло чрез финансови инструменти (нисколихвено кредитиране), когато имат достатъчно потенциал за възвръщаемост на инвестициите или с комбинирана подкрепа - БФП и финансови инструменти (кредит). Комбинираното финансиране е предназначено за проекти, които нямат потенциал да генерират достатъчно приходи, за да се финансират изцяло чрез финансови инструменти и се нуждаят от безвъзмездно финансиране, за да са финансово жизнеспособни.

Кандидатстването с проектно предложение за подкрепа се осъществява като първо се подава проектно предложение и бизнес план пред съответния финансов посредник.

Фонд мениджър на финансови инструменти в България (ФМФИБ), във връзка с задълженията си по финансово споразумение, сключено с УО на ОПРР е избрал чрез процедура по ЗОП три финансови посредника - Фондовете за градско развитие (ФГР):

- ДЗЗД „Фонд за устойчиви градове“ - Фонд за градско развитие за София с ресурс от ОПРР в размер на 44,69 млн. евро;

- „Регионален фонд за градско развитие“ АД - Фонд за градско развитие за Северна България с ресурс от ОПРР в размер на 66,67 млн. евро;
- ДЗЗД „Фонд за устойчиви градове“ - Фонд за градско развитие за Южна България с ресурс от ОПРР в размер на 69,28 млн. евро.

Към месец юни 2020 г. процедурата е затворена за кандидатстване, поради изчерпване на финансовия ресурс БФП.

Към 31.12.2021 г. по процедура BG16RFOP001-6.002 „Развитие на туристически атракции“ са сключени 17 ДБФП на обща стойност на БФП 50 092 899,35 евро

Към 31.12.2021 г. по Приоритетна ос 6 на ОПРР са сключени 18 договора (вкл. сключено финансово споразумение за изпълнение на финансови инструменти с ФМФИБ) с общ размер на предоставените средства (БФП+ФИ) 100 470 840,52 евро (100% от бюджета на приоритетната ос).

По приоритетната ос към края на 2021г. няма приключили проекти.

Приоритетна ос 7. Регионална пътна инфраструктура

В рамките на Приоритетна ос 7 са обявени две процедури за предоставяне на БФП:

- *Процедура BG16RFOP001-7.001 „Регионални пътища”* е обявена на 15.12.2015 г. с Конкретни бенефициенти АПИ с Общ бюджет в евро 380 461 585,94 лв. и краен срок за кандидатстване 30 април 2017 г.

АПИ е единствен конкретен бенефициент по процедурата кандидатства за финансиране, съгласно предварително определен списък от пътни отсечки с регионално значение, осъществяващи връзка на второстепенни и третостепенни пътни възли с TEN-T мрежата. Проектите са избрани в съответствие с утвърдена Методика и критерии за приоритизиране на пътни участъци, разработени от АПИ. Пътните отсечки, за които се иска финансиране по ОПРР 2014-2020, са част от одобрената от Министерския съвет през септември 2015 г. Средносрочна рамкова оперативна програма за изпълнение на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в Република България 20162022 г.

През 2020 г. УО на ОПРР 2014-2020 публикува изменение на Насоките за кандидатстване по процедура BG16RFOP001-7.001 „Регионални пътища“, като в резултат беше пренасочен допълнителен ресурс в размер на 20 451 675 евро за финансиране на 7 пътни отсечки

Към 31.12.2021 г. актуалният брой на сключените ДБФП по процедурата е 35 на обща стойност на БФП 207 006 610,34 евро.

- *Процедура BG16RFOP001-7.002 „Пътна безопасност“* - Процедурата е обявена на 08.04.2020 г. с конкретен бенефициент - Държавна агенция „Безопасност на движението по пътищата“ и общ бюджет 1 069 622,62 евро за внедряване на мерки и дейности за подобряване на безопасността на движението по пътищата, в т.ч.

интелигентни транспортни системи и иновативни решения за повишаване на пътната безопасност по пътища от първи, втори и трети клас на републиканската пътна мрежа.

Сключеният договор с конкретния бенефициент е на стойност на БФП 1 069 622,62 евро

Към 31.12.2021 г. по Приоритетна ос 7 са сключени 36 ДБФП на обща стойност на предоставената БФП 208 076 232,95 евро (96% от бюджета на приоритетната ос).

По приоритетната ос са приключили 24 проекта.

Приоритетна ос 8.Техническа помощ

В рамките на приоритетната ос 8 са обявени пет процедури за предоставяне на БФП:

- *Процедура BG16RFOP001-8.001 „Бюджетна линия за 39 общини — бенефициенти по Приоритетна ос 1 на ОПРР 20142020“:* Във връзка с делегираните функции на общините - бенефициенти по ПО 1, УО обяви процедура за техническа помощ за подобряване на административния капацитет на 39-те общини в трите им задължения - като градска власт, Междинни звена и бенефициенти по ос 1. В тази връзка, по процедурата се финансират дейности за актуализиране на системи за финансово управление и контрол; възнаграждения на екипите за изпълнение на инвестиционни програми, възнаграждения на екипите на Междинните звена и наемане на външни за Междинните звена оценители и помощник-оценители; създаване на градски мрежи и участие в програми за обмен на опит и добри практики.

Общо по процедурата са сключени 39 договора за предоставяне на БФП в размер на 3 647 458,50 евро.

- *Процедура BG16RFOP001-8.002 „Бюджетна линия за УО на ОПРР 2014-2020“:* Процедурата е насочена към предоставяне на техническа помощ с цел обезпечаване на дейностите по програмиране, наблюдение, управление, контрол, координация и оценка на ОПРР, с конкретен бенефициент - УО. В рамките на процедура BG16RFOP001-8.002 е подадена 1 бюджетна линия, която през отчетния период е одобрена за финансиране и е издадена заповед за предоставяне на БФП на стойност 50 410 410,93 лв.

Към 31.12.2021 г. са издадени 5 заповеди за предоставяне на БФП в размер на 43 601 764,63 евро.

- *Процедура BG16RFOP001-8.003 „Бюджетна линия за 28 - общини на малки градове от 4-то ниво, съгласно Национална концепция за пространствено развитие“:* Процедурата е насочена към подобряване на административния капацитет на бенефициентите по Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ на ОПРР 2014-2020 г. Основната цел на процедурата е да осигури общините със специализирани обучения, обмяна на опит и участие в конференции в областта на енергийната ефективност в страните от Северна и Централна Европа.

Към 31.12.2021 г. са сключени 25 договора за предоставяне на БФП в размер на 429

379,42 евро.

- *Процедура за BG16RFOP001-8.004 „Бюджетна линия за АПИ“:* Процедурата е насочена към подобряване на административния капацитет на АПИ с цел успешно изпълнение на проектите по приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“ на ОПРР 2014-2020 г. Процедурата е публикувана през м. август 2016 г. с бюджет 617 033 евро. Конкретен бенефициент по нея е АПИ.

Към 31.12.2021 г. е сключен 1 договор за предоставяне на БФП в размер на 518 354,51 евро. Техническата помощ е насочена към участие на АПИ в специализирани обучения в областта на Европейските структурни и инвестиционни фондове за програмния период 2014-2020 г., както и за подпомагане архивирането на документи към сключените споразумения за безвъзмездна финансова помощ по приоритетна ос 7 „Регионална Пътна инфраструктура „от оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020 г.

- *Процедура BG16RFOP001-8.005 „Бюджетна линия за конкретни бенефициенти по Приоритетна ос 3 - МОН, ММС, МК“:* Процедурата е насочена към подобряване на административния капацитет на МОН, Министерство на младежта и спорта (ММС) и МК с цел успешно изпълнение на проектите по приоритетна ос 3„Регионална образователна инфраструктура“ на ОПРР 2014-2020 г. Процедурата е публикувана през м. август 2016 г. с бюджет 332 340 евро. Конкретни бенефициенти по нея са МОН, ММС и МК.

Към 31.12.2021 г. по процедурата са сключени 3 договора за предоставяне на БФП в размер на 311 251,11 евро.

Общо за ПО8 към 31.12.2021 г. са сключени 73 договора за предоставяне на БФП в размер на БФП 48 508 208,17 евро (93 % от бюджета на приоритетната ос).

Към края на 2021 г. по приоритетната ос са приключили 32 проекта.

Приоритетна ос 9. Подкрепа за здравната система за справяне с кризи

В рамките на Приоритетна ос 9 е обявена една процедура за предоставяне на БФП:

- *Процедура за BG16RFOP001-9.001 „Мерки за справяне с пандемията“:* Процедурата е насочена към укрепване капацитета на здравната система и създаване на подкрепяща среда за отговор на COVID-19, чрез осигуряване на достъп до качествено лечение и развитие на телемедицината за осигуряване на живота и здравето на гражданите. Процедурата е в резултат на осигурените допълнителни средства по линия на REACT-EU, произтичащи от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване от последиците от кризата в контекста на пандемията от COVID-19. Публикувана е на 28 април 2021 г. като процедурата чрез директно предоставяне на БФП с конкретен бенефициент Министерство на здравеопазването, вкл. в партньорство с общини и/или общински лечебни заведения (за интервенции в общински лечебни заведения). Процедурата е с бюджет в размер на 66 095 345,00 евро. (100% ЕФРР) и първоначално обявен срок за кандидатстване до 29 юли 2021 г., който е удължен до 29 октомври 2021 г.

В рамките на крайния срок за кандидатстване, на 29 октомври 2021 г. **са подадени две**

проектни предложения от Министерство на здравеопазването, които към 31 декември 2021 г. са в процес на оценка от УО на ОПРР.

По приоритетната ос няма приключили проекти.

В Приложение 2 е представено обобщение за изпълнението на ОПРР 2014-2020 г до 31.12.2021 г - показани са проведените процедури, сключени договори и изпълнени проекти.

Обобщение на изпълнените процедури

Общо за периода до 31.12.2021 г. са проведени 63 процедури, сключени са 760 договора за БФП и са приключили 462 броя проекти, от които 117 по ПО1, 183 по ПО2, 47 по ПО3, 59 по ПО5, 24 по ПО7 и 32 по ПО8.

II.3. Анализ на процедурите, които влизат в обхвата на оценката на въздействието на ОПРР върху околната среда

В обхвата на оценката на въздействието на ОПРР 2014-2020 г. върху околната среда влизат всички процедури, които потенциално биха могли да окажат въздействие върху околната среда.

От анализа са изключени процедурите по ПО8 Техническа помощ, тъй като не се очаква те да имат въздействие върху околната среда.

За целите на оценката върху околната среда, анализът е разделен по тип интервенции както е показано в таблицата по-долу:

Таблица 5. Тип интервенции по Оперативната програма

Тип интервенции	Обхват
Енергийна ефективност	Процедурите и проектите по ПО2. Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони и Процедурите и проектите по ПО1. Устойчиво и интегрирано градско развитие в рамките на инвестиционен приоритет: • **4c** Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
Образователна инфраструктура	Процедурите и проектите по ПО3. Регионална образователна инфраструктура и Процедурите и проектите по ПО1. Устойчиво и интегрирано градско развитие в рамките на инвестиционен приоритет • **10a** Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през

	целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение
Здравна инфраструктура	Процедурите и проектите по ПО4. Регионална здравна инфраструктура Процедурата по ПО9. Мерки за справяне с пандемията
Социална инфраструктура	Процедурите и проектите по ПО5. Регионална социална инфраструктура и Процедурите и проектите по ПО1. Устойчиво и интегрирано градско развитие в рамките на инвестиционен приоритет: • **9a** Инвестиране в социална и културната инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността, касаещи социална инфраструктура.
Пътна инфраструктура	Процедурите и проектите по ПО7. Регионална пътна инфраструктура • **7b** Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
Устойчиво градско развитие	Процедурите и проектите по ПО1. Устойчиво и интегрирано градско развитие в рамките на инвестиционни приоритети: • **6e** Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване • **4e** Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата

Енергийна ефективност

Таблица 6. Проекти в изпълнение в периода 2015- 31.12.2021 г. в областта на енергийната ефективност

ПО	Брой проекти	Приклю-чили	Основни дейности	Бенефициенти
ПО2	170	170	Мерки за повишаване на енергийната ефективност на публичната инфраструктура и на жилищния сектор.	в 28 общини на малки градове - опорни центрове от 4-то ниво на националната

			Енергийна ефективност в жилищния сектор и студентски общежития.	полицентрична система.
ПО1 4c	55	30	Енергийна ефективност в публична инфраструктура	39 общини на големи и средно големи градове от 1-во до 3-то йерархично ниво

Източник: ОПРР 2014-2020 г.

Индикаторите, които могат да се използват за измерване на въздействието върху околната среда от интервенциите в областта на енергийната ефективност по *Инвестиционен приоритет 4c на ПО1 и ПО2* Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор – в по-слабо развити региони, Специфична цел 1: „Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор и студентски общежития“ и Специфична цел 2: „Повишаване на енергийната ефективност в публична инфраструктура“ са показани в следващата таблица.

Таблица 7. Индикатори за резултат от интервенциите за енергийна ефективност по ИП 4c енергийна ефективност в обществени и жилищни сгради

Индикатор	Постигната стойност към 31.12.2021г.	Базова стойност 2013	Целева стойност (2023 г.)
СЦ1 Крайно енергийно потребление от домакинства	2 382,20 хил. тона нефтен еквивалент (2020)	2 257,00	2 248,00
СЦ 2 Крайно енергийно потребление от публичната администрация, търговията и услугите	1 079,90 хил. тона нефтен еквивалент (2020)	964	957

Източник: ОПРР 2014-2020 г. и Годишен доклад за изпълнение на програмата за 2021 г.

Индикаторите в горната таблица се отчитат от Националния статистически институт за цялата страна. Крайното енергийно потребление се отчита като разход за горива/енергия при чието изгаряне/използване се получават други енергийни продукти. Крайното енергийно потребление, съгласно метаданните на индикаторите, се изчислява чрез специализирани статистически изследвания за енергийните продукти от производители, големи вносители и износители и потребители, както и изчерпателни наблюдения върху енергийните продукти.

Не са постигнати стойностите и на двата индикатора за резултат към 2021 г, което показва, че положителният принос на ОПРР към намаляване на крайното енергийно потребление в страната е пренебрежимо малък. Това вероятно се дължи на негативно

влияние на други фактори, но също така и че има проекти, които ще се изпълняват след края на 2021, като е възможно до края на 2023 г. тези индикатори да се подобрят.

Таблица 8. Данни за индикаторите за изпълнение към 31.12.2021г. по ИП 4с енергийна ефективност в обществени и жилищни сгради

Вид индикатор	Индикатор	Базова стойност	Постигната стойност	Целева стойност 2023
СЦ (1) Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор				
Изпълнение	CO31. Енергийна ефективност: Брой домакинства, преминали в по-горен клас на енергопотребление (брой)	-	1 881 3 658*	1 979
СЦ (2) Повишаване на енергийната ефективност на публични сгради				
Изпълнение	CO32. Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради (kWh/година)	-	19 324 456 26 574 774*	17 636 242
СЦ 1 и СЦ 2				
Изпълнение	CO34. Намаляване на емисиите на парникови газове: Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове (тонове CO2 екв.)	-	13 353 23 537*	12 623
Изпълнение	Брой обновени сгради/блок-секции**	-	117 233*	-

Източник: По данни на УО на ОПРР; ИСУН 2020, Проект на Годишен доклад за изпълнение на ОПРР за 2020; * целева стойност по проекти **индивидуален индикатор по процедурата

Отчетената стойност на индикаторите за потребление на първична енергия и намаляване на емисиите от парникови газове е съгласно сертификатите, изготвени преди изпълнение на мерките за енергийна ефективност. След изтичане на една календарна година от въвеждане на обекта в експлоатация общината извършва ново обследване за енергийна ефективност съгласно чл.17, ал.1, т. 1 от Наредба № ЕРД-04-1 от 22.01.2016 за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради и представя в УО на ОПРР нов сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация.

Видно е, че крайната цел за CO32.Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради (kWh/година) е постигната на 109,6%, а за CO34. Намаляване на емисиите на парникови газове: Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове (тонове CO2 екв.) е постигната на 105,9%, т е програмата оказва положително влияние върху намаляване на емисиите от парникови газове.

Таблица 9 Данни за изпълнение на индикаторите за резултат към 31.12.2021г. по ПО2 енергийно потребление от домакинства, публичната администрация, търговията и услугите

Вид индикатор	Индикатор	Постигната стойност към 31.12.2021г.	Базова стойност 2013	Целева стойност (2023 г.)
Резултат	СЦ1 211 Крайно енергийно потребление от домакинства	НП 2 318, 70 хил. тона нефтен еквивалент (2018)	2 257,00	2 254,36
Резултат	СЦ 2 212 Крайно енергийно потребление от публичната администрация, търговията и услугите	НП 1 199, 50 хил. тона нефтен еквивалент (2018)	964	959,1

Източник: ОПРР 2014-2020 г. и Годишен доклад за изпълнение на програмата за 2021 г.

Съгласно текста на програмата честотата на отчитане е два пъти за периода: 2018 г. и 2022, така че не може да се направи извод за изпълнение на индикаторите.

Данните за изпълнение на индикаторите за изпълнение по Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ Инвестиционен приоритет 1 (4c) са показани в следващата таблица.

Таблица 10 Данни за индикаторите за изпълнение към 31.12.2021г. Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ Инвестиционен приоритет 1 (4c).

Вид индикатор	Индикатор	Базова стойност	Постигната стойност	Целева стойност 2023
Инвестиционен приоритет 1 (4c). Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор				
Изпълнение	CO31. Енергийна ефективност: Брой домакинства, преминали в по-горен клас на енергопотребление (брой)	-	5 154 7 896*	7 135
Изпълнение	CO32. Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради (kWh/година)	-	64 037 040, 10 65 578 303, 90*	64 285 438
Изпълнение	CO34. Намаляване на емисиите на парникови газове: Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове (тонове CO2 екв.)	-	32 450, 46 43 309, 02*	40 536,00

Източник: По данни на УО на ОПРР; ИСУН 2020, Проект на Годишен доклад за изпълнение на ОПРР за 2020; * целева стойност по проекти

Както се вижда от горните данни, индикаторите за изпълнение, както и при ПО1 показват положително въздействие на програмата върху намаляване на емисиите на парникови газове.

Въздействие върху околната среда

Въздействието от проектите, изпълнени в рамките на процедури по ПО1, инвестиционен приоритет 4с и ПО2, касаещи инвестиции в енергийна ефективност, е изцяло положително, тъй като води до намаляване на емисиите на парникови газове, подобряване качеството на атмосферния въздух в населените места и от там до подобряване състоянието на околната среда и здравето на населението .

Незначителни отрицателни въздействия са възможни единствено за периода на строителство на съответните проекти, като те са свързани с повишаване на замърсяването на въздуха с прах, повишаване на шума, генериране на строителни отпадъци. Въздействието, предвид малкия мащаб на всяка конкретна дейност е временно и краткотрайно, с локален характер – в рамките на строителните площадки и обекти, и обратимо.

Образователна инфраструктура

Таблица 11. Проекти в изпълнение за периода 2015- 31.12.2021 г. в областта на образователната инфраструктура

ПО	Брой проекти	Приклю-чили	Основни дейности	Бенефициенти
ПО3	58	4	Подобряване качеството на образованието чрез модернизиране на образователната инфраструктура Обновяване на обекти на образованието Строителство, реконструкция и ремонт на държавни училища, общински училища от регионално и национално значение, както и на висши учебни заведения, Обновяване на обекти на образованието Доставка на допълнително иновативно спортно оборудване в училищата	Училища на МОН, МЗХГ, МК, Министерство на младежта и спорта за държавните училища в техните управления
ПО1 10а	43	31		39 общини на големи и средно големи градове от 1-во до 3-то йерархично ниво

Източник: ОПРР 2014-2020 г.

Инвестициите в образователна инфраструктура са подкрепени по Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“ и по ПО1 за Инвестиционен приоритет 10а. Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение.

При тези инвестиции няма заложени индикатори, с които да се измерва въздействието от мерките върху околната среда.

Въздействие върху околната среда

Въздействието от проектите, изпълнение в рамките на процедури по ПО1, инвестиционен приоритет 10а и ПО3, касаещи инвестиции в областта на образователната инфраструктура е неутрално по отношение на околната среда. В същото време при проекти за образователна инфраструктура, които са съчетани с мерки за подобряване на енергийната ефективност, може да се очаква и косвено положително въздействие от намалявате на въглеродни емисии от енергопотребление.

Незначителни отрицателни въздействия има единствено за периода на строителство на съответните проекти, като те са свързани с повишаване на замърсяването на въздуха с прах, повишаване на шума, генериране на строителни отпадъци. Въздействието, предвид малкия мащаб на всяка конкретна дейност е временно, с локален характер – в рамките на строителните площадки и обекти, и обратимо.

Здравна инфраструктура

Таблица 12. Проекти в изпълнение в периода 2015- 31.12.2021 г. в областта на здравната инфраструктура

ПО	Брой проекти	Приклю-чили	Основни дейности	Бенефициенти
ПО4 (9а)	3	0	Доставка на подходящо оборудване, обзавеждане и строително-ремонтни работи за сградите/помещенията на лечебни заведения за болнична помощ и закупуване на 400 броя съвременни медицински превозни средства Закупуване на съвременни санитарни превозни средства - подходящи превозни средства за транспорт по въздух (хеликоптер) Подобряване капацитета на обществените здравни институции за справяне с кризисни ситуации - доставка на продукти и услуги, в т.ч. закупуване на болнично оборудване, инхалатори, респираторни апарати, лекарства, консумативи, вкл. тестове, защитно оборудване и облекло, лични предпазни средства, маски и др.	Територията на цялата страна
ПО9	2	0	Осигуряване на достъп до качествено лечение и развитие на телемедицината за осигуряване на живота и здравето на гражданите Увеличаване на капацитета в здравната система за лечение на засегнатите от COVID-19, чрез осигуряване на подкрепа на здравни обекти за реакция при кризи	Територията на цялата страна

Източник: ОПРР 2014-2020 г.

Приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“ Инвестиционен приоритет 1 (9a) Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността

При тези инвестиции няма заложени индикатори, с които да се измерва въздействието от мерките върху околната среда.

Одобрен е голям проект със започване на строителните работи на центровете за спешна медицинска помощ и доставките за някои от инвестициите, но няма приключени дейности към отчетния период.

Приоритетна ос 9 „Подкрепа за здравната система за справяне с кризи“, Инвестиционен приоритет 13 i: Преодоляване на последиците от извънредното положение, предизвикано от пандемията от COVID-19, и подготовка за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката, Специфична цел 1: „Подкрепа за здравната система при обявена извънредна епидемична обстановка“, за осигуряване на достъп до качествено лечение и развитие на телемедицината за осигуряване на живота и здравето на населението.

Въздействие върху околната среда

По отношение на околната среда, въздействието от проектите, изпълнени в рамките на процедури по ПО4 и ПО9, касаещи инвестиции в областта на здравната инфраструктура е неутрално. Незначителни отрицателни въздействия се отчитат единствено за периода на строителните работи при центровете за спешна медицинска помощ, като те са свързани с повишаване на замърсяването на въздуха с прах, повишаване на шума, генериране на строителни отпадъци. Въздействието, предвид малкия мащаб на всяка конкретна дейност е временно, с локален характер – в рамките на строителните площадки и обекти, и обратимо. Приоритетна ос 9 ще има косвен положителен ефект, тъй като е насочена само и единствено към запазване живота и здравето на населението, като не се очаква да има въздействие върху околната среда.

Социална инфраструктура

Таблица 13. Проекти в изпълнение в периода 2015- 31.12.2021 г. в областта на социалната инфраструктура

ПО	Брой проекти	Приклю-чили	Основни дейности	Бенефициенти
ПО5	83	59	Строителство, ремонт, реконструкция на центрове, предоставящи услуги за деца в риск. Изграждане на инфраструктурата за съпътстващи услуги за деца и възрастни - Дневен център и Център за социална рехабилитация и интеграция	Общини на територията на цялата страна; МЗ - за домовете за медико-социални грижи
ПО1 9а	75	12	Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите. Подобряване на условията за модерни социални услуги. Подобрен достъп за практикуване на масов спорт и културни услуги в градовете	39 общини на големи и средно големи градове от 1-во до 3-то йерархично ниво

Източник: ОПРР 2014-2020 г.

Приоритетна ос 5. Регионална социална инфраструктура

При тези инвестиции няма заложени индикатори, с които да се измерва въздействието от мерките върху околната среда.

Заложеният са индикатор за резултат е дял на социалната инфраструктура за деинституционализация на социалните услуги за деца и възрастни. Индикаторите за изпълнение мерят капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование и брой подкрепени обекти на социалната инфраструктура в процеса на деинституционализация.

Инвестиционен приоритет 5 (9а) на ПО1

Мерките предвиждат инвестиции в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване.

При тези инвестиции няма заложени индикатори, с които да се измерва въздействието от мерките върху околната среда.

Въздействие върху околната среда

По отношение на околната среда въздействието на проектите е неутрално, като за периода на строителство на съответните проекти има незначителни отрицателни въздействия, свързани с повишаване на замърсяването на въздуха с прах, повишаване на шума, генериране на строителни отпадъци. Въздействието, предвид малкия мащаб на всяка конкретна дейност е временно, с локален характер – в рамките на строителните площадки и обекти, и обратимо.

Туризъм

Приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“

Инвестиционен приоритет 1 (6c). Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство. Специфична цел 1: „Повишаване на туристическото предлагане на паметници на културата от национално и световно значение“

Таблица 14. Проекти в изпълнение в периода 2015- 31.12.2021г. в областта на регионален туризъм

ПО	Брой проекти	Приклю-чили	Основни дейности	Бенефициенти
ПО6	18	0	Реставрация, консервация, опазване, популяризиране и развитие на културното наследство чрез развитие на изцяло завършени и интегрирани туристически продукти за обекти на културното наследство	Министерство на културата; Всички общини на територията на Република България; Институции на вероизповеданията и техни местни поделения, които са юридически лица.

Източник: ОПРР 2014-2020 г.

Обявени са 2 процедури и има сключени 18 договора по ПО6. Регионален туризъм, но няма нито един завършен проект.

По ПО6 не са заложени индикатори, с които може да се мери въздействието от интервенциите върху околната среда.

Във формуляра за кандидатстване за БФП в ИСУН 2020 кандидатите следва да заложат и предоставят информация за следните индикатори за продукт:

- Засегнати площи в защитени зони и защитени територии – дка.

- Брой проекти, попадащи изцяло или частично в защитени зони и защитени територии - брой.

Получените резултати са приложени в отговора на въпросите за оценка ОВ10.

Въздействие върху околната среда

За периода на строителство на съответните проекти са възможни и отрицателни въздействия. Тези обекти подлежат на процедура по ОВОС, както и на процедури по ОС с предмета и целите на опазване на защитените зони по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), при провеждането на които се включват и съответни мерки за смекчаване на въздействието.

Пътна инфраструктура

Обявени са 2 процедури и има сключени 37 договора, като са изпълнени 24 от тях (всичките проекти са изпълнени в периода 31.12.2018-31.12.2021г.)

Таблица 15. Проекти в изпълнение в периода 2015- 31.12.2021 г. в областта на пътната инфраструктура

ПО	Брой проекти	Приклю-чили	Основни дейности	Териториален обхват
ПО7	35	24	Връзка и достъп до TEN-T мрежата, осигуряваща обслужване на вътрешнорегионални връзки между градовете и осигуряване на възможности за развитие на техния специфичен икономически потенциал, чрез строителство, реконструкция и рехабилитация на първокласни и второкласни (извън Трансевропейската транспортна мрежа) и третокласни пътища Инженерни решения за зелена инфраструктура	На цялата територия на страната

Източник: ОПРР 2014-2020 г.

По отношение на Специфична цел: „Подобряване на свързаността и достъпността до TEN-T мрежата за товари и пътници“ по Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“ до 31.12.2021 г. са постигни следните стойности по:

- индикаторите за продукт (Обща дължина на реконструирани или модернизирани пътища, километри) – постигнати са 445,04 км при целева стойност от 642,00 км. Крайната цел е постигната на 69,3%. По сключени договори са заложени 98,3% от крайната цел.

- и индикатора за резултат Пътникопоток -честотата на отчитане е два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г. Няма приключени дейности към отчетния период за 2018 г. и няма принос към индикатора от национално ниво.

- За индикатора за резултат товаропоток- Съгласно текста на програмата честотата на отчитане е два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.

Таблица 16. Данни за постигнатите стойности на индикаторите към 31.12.2021г. по ПО7

Вид индикатор	Индикатор	Базова стойност	Постигната стойност	Целева стройност 2023
ПО7, Инвестиционен приоритет 1 (7b). Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли				
резултат	711 Пътникопоток, хиляди души	102 383 (2013)	НП	126 507
резултат	712 Товаропоток, хиляди тона	160 267,00 (2013)	НП 143 347,80 (2018)	172 770,00
изпълнение	CO14 Шосеен транспорт: Обща дължина на реконструирани или модернизирани пътища (км)	38 (2018)	445,04 630,9*	642,00

Източник: ИСУН 2020, Годишен доклад за изпълнение на ОПРР за 2021 г.; * целева стойност по проекти

По ПО7 не са заложени индикатори, с които може да се мери въздействието от интервенциите върху околната среда.

Включени са задължителни специфични екологични индикатори, съгласно Становище на МОСВ по Екологична оценка №7-4/2013 за съгласуване на ОПРР 2014-2020 :

- Засегнати площи в защитени зони и защитени територии - дка.

- Брой проекти, попадащи изцяло или частично в защитени зони и защитени територии - бр.

Получените резултати са приложени в отговора на въпросите за оценка ОВ10.

Въздействие върху околната среда

За периода на строителство на съответните проекти, а и по време на експлоатацията им се очакват отрицателни въздействия. Тези обекти подлежат на процедура по ОВОС (за конкретното инвестиционно предложение за изграждане, рехабилитация или реконструкция на път) и на процедура по ЕО (за парцеларните планове за пътните обекти) по реда на ЗООС, както и на процедури по оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони по чл. 31 от ЗБР, при провеждането на които са

избрани вариантите, които са най-щадящи по отношение на околната среда и мерки за смекчаване на въздействието.

Устойчиво градско развитие

Таблица 17. Проекти в изпълнение в периода 2015-2021 г. в областта на устойчивото градско развитие

ПО	Брой проекти	Приключили	Основни дейности	Бенефициенти
ПО1	62 БФП и 15 ФИ	35 (БФП)	Обновяване на градската среда	39 общини на големи и средно големи градове от 1-во до 3-то йерархично ниво
ИП6е	5 БФП и 25 ФИ	4 (БФП)	Икономическо развитие	

Източник: ОПРР 2014-2020 г.

Устойчивото градско развитие се подкрепя по ПО 1 - ИП 4е и ИП 6е.

Инвестиционният приоритет ИП 6е е свързан с предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване. Поставената специфична цел е: „Подобряване на качеството на градската среда“.

Освен това по приоритета се финансират мерки за подобряване на инфраструктурата в зони с потенциал за икономическо развитие. Подкрепата е като с безвъзмездна финансова помощ, така и с финансови инструменти.

Следните индикатори се използват за измерване на въздействието на интервенциите върху околната среда.

Таблица 18. Индикатори за резултат за градско развитие

Показатели	Базова стойност	Постигната стойност	Целева стойност (2023 г.)
Количество на фини прахови частици в градовете mg/m3			
ИП 4е	1,79 (2013)	2,68 (2019)	1,57
ИП 6е	43,47 (2012)	44,18 (2019)	41,22

Източник: ОПРР 2014-2020 и Годишен доклад за изпълнение на програмата за 2021 г.

Видно е, че индикаторите не са изпълнени. Не се наблюдава положително въздействие въпреки, че се очаква такова, тъй като има и други фактори за увеличаване на фините прахови частици, като например увеличаване на автомобилите и др.

Въздействие върху околната среда

От изпълнените в рамките на процедури по ПО1, инвестиционен приоритет 6е, инвестиции в областта устойчивото градско развитие се очаква дългосрочно, кумулативно, пряко и косвено, положително въздействие вследствие подобряване на градската среда, намаляване на шумовото и атмосферното замърсяване.

Изпълнението на строително монтажните работи е свързано с незначително замърсяване на въздуха, шум и отпадъци, което е локално, в рамките на строителните площадки и обекти, временно, краткосрочно и обратимо.

Екологичен и устойчив градски транспорт

Инвестиционният приоритет ИП 4е касае насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност. Поставената специфична цел в ОПРР е: „Развитие на екологичен и устойчив градски транспорт“.

Само част от заложените по програмата индикатори могат да се използват за измерване на въздействието върху околната среда, както е показано в таблицата по-долу.

Таблица 19. Данни за постигнатите стойности на индикаторите към 31.12.2021г. по ИП4е градски транспорт

Вид индикатор	Индикатор	Базова стойност	Постигната стойност	Целева стройност 2023
СЦ (1) Развитие на екологичен и устойчив градски транспорт				
Резултат	122. Количество на фини прахови частици в градовете (mg/m3)	1,79 (2013)	2,68 (2019)	1,57
Изпълнение	CO34. Намаляване на емисиите на парникови газове: Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове (т.CO2 екв.)	-	1 190 3 152*	2 972,87

*Източник: По данни на УО на ОПРР, ИСУН 2020, Годишен доклад за изпълнение на ОПРР за 2021 г.; * целева стойност по проекти **индивидуален индикатор по процедурата*

Както се вижда от таблицата, програмата има принос към намаляване на емисиите на парникови газове от транспорта. В същото време не може да се говори за осезаемо положително въздействие върху качеството на въздуха.

Въздействие върху околната среда

От изпълнените в рамките на процедури по ПО1, инвестиционен приоритет 4е, инвестиции в областта устойчивия градски транспорт се очаква слабо положително въздействие вследствие подобряване на пътната инфраструктура в градовете и закупуване на по-екологични превозни средства за градския транспрот.

III. ОТГОВОР НА ВЪПРОСИТЕ ЗА ОЦЕНКА

ОВ1. Какво е въздействието върху околната среда на проектите по ОПРР 2014-2020 за периода 2019-2021 г.?

Въздействието от проектите върху околната среда като цяло е неутрално, а в някои случаи (мерките за енергийна ефективност и устойчиво и интегрирано градско развитие) и положително.

Потенциално отрицателно въздействие, поради естеството на мерките, е възможно при реализацията на мерките за развитие на туризъм (ПО6), но до края на 2021 г няма приключили такива проекти.

Отрицателно въздействие, поради естеството на мерките, е възможно при реализацията на проектите за пътна инфраструктура (ПО7), като това въздействие е най-вече по време на изграждането им и е временно, краткотрайно и обратимо не е значително.

Не са установени нови или отрицателни въздействия, различни от оценените в ЕО на ОПРР.

Мерките за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятно въздействие върху околната среда като цяло се изпълняват, което гарантира отсъствие на отрицателен ефект, а значителен брой от завършените към 31.12.2021 г. проекти имат положителен ефект поради естеството на подкрепа - например енергоспестяване (посредством повишаване на енергийната ефективност на обществени сгради и въвеждане на мерки за енергийна ефективност и обновяване на многофамилни жилищни сгради), обновяване на градска жизнена среда, реконструкция и рехабилитация на площади, реконструкция и рехабилитация на пътища посредством подобряване качеството на атмосферния въздух и ограничаване на шума в населените места, повишаване стандарта и качеството на живот на населението.

ОВ2. Изпълняват ли се мерките и условията на министъра на околната среда и водите, съгласно Становище 7-4/2013 г. за съгласуване на ОПРР 2014-2020?

Мерките и условията на министъра на околната среда и водите, съгласно Становище 7-4/2013 г. за съгласуване на ОПРР 2014-2020 се изпълняват, като изискванията към проектите и тяхното изпълнение, произтичащи от Становище 7-4/2013 на МОСВ по екологичната оценка на ОПРР, както и от Насоките на интегриране на политиката за околната среда и политиката за изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове, са включени във всички документи, издадени от УО на ОПРР, където е приложимо. Всички инвестиционни проекти, финансирани в рамките на проектни предложения по ОПРР, подлежат на задължително съгласуване с МОСВ или съответната Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) за определяне

на приложимите процедури по ЗООС и ЗБР. В тази връзка задължително изискване към проектите, финансирани по ОПРР, е наличието на положително решение/становище от проведени процедури по реда на горецитираните нормативни актове, като това е подробно описано в Насоките за кандидатстване по всяка процедура и изпълнението на изискването се проверява при оценката на проектните предложения. За проекти, които ще бъдат изпълнявани на инженеринг съответствието с приложимите изисквания се проследяват на етапа на изпълнение, а всяко искане за възстановяване на средства, подадено от бенефициента следва да бъде придружено от декларация за съответствие на изпълнените дейности с хоризонталните политики на ЕС.

При дефинирането на критериите за подбор на проекти се вземат предвид мерките и условията за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите последствия от прилагането на ОПРР 2014-2020, съгласно Становище 7-4/2013 на МОСВ по екологичната оценка на ОПРР.

Във връзка с реалното изпълнение на тези изисквания - въз основа на информация от прегледа на докладите от посещенията на място, проведени от МРРБ, както и на база на извадкова проверка на проекти на случаен принцип на докладите на бенефициентите (от ПО 1 – 9 бр., ПО2 – 4 бр., ПО3 – 3бр., ПО4 – 1бр., ПО5 – 5 бр., ПО6 - 4бр. и ПО7 - 7бр.) и след проведените интервютата с представители на бенефициентите бе потвърдено, че тези изисквания са изпълнявани.

Мерките и условията на министъра на околната среда и водите, съгласно Становище 7-4/2013 и начинът и степента на изпълнението им за периода 31.12.2018 г. – 31.12.2021г. в насоките за кандидатстване, са показани по-долу:

I. Мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от прилагането на ОПРР 2014-2020 г.:

А. Общи:

1. Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, попадащи в обхвата на Приложения № 1 и № 2 към ЗООС или извън тях, и попадащи под разпоредбите на чл. 31 от ЗБР, подлежат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитените зони и могат да бъдат одобрени само след решение/становище по ОВОС/ЕО/ОС за одобряване/съгласуване, и при съобразяване с препоръките в извършените оценки, както и с условията, изискванията и мерките, разписани в решението/становището.

Начин на изпълнение: Мярката се изпълнява, като в насоките за кандидатстване по процедурите по ОПРР 2014-2020 г. са включени едно или повече от следните изисквания, в зависимост от допустимите дейности по съответната процедура. При оценка на проектните предложения са залагани въпроси за проверка за наличието на съответните документи.

- Критерии за оценка на проектните предложения (в зависимост от конкретната процедура критериите са с различна формулировка) – напр. проектното предложение съответства на описанието на инвестиционното предложение в издаденото решение по ОВОС/Решение за преценяване на необходимостта от ОВОС и е съобразено с условията и мерките на това решение (критерият е за допустимост - одобрен от Комитета за наблюдение на ОПРР 2014-2020 г. и приложен при всички процедури по всички приоритетни оси. ***При разработването на настоящия доклад бе извършена извадкова проверка на приключилите проекти по ПО1, ПО2, ПО3, ПО4, ПО5, ПО6 и ПО7 на случаен принцип и проверката показа, че съответните становища и разрешителни са приложени към проектната документация. Към проектите, в които няма включени строително-монтажни работи (СМР), а само доставка и монтаж на обзавеждане и оборудване по ПО5 няма такова изискване.***
- По всички ПО, с изключение на ПО 8 и ПО 9 (където не е необходимо), в насоките за кандидатстване е предвидено предоставянето на решение за ОВОС.
- В насоки за кандидатстване по процедури, за които е приложимо е заложено изискване за съобразяване на мерките от Становището по ЕО – ***такова изискване е заложено по ПО1, ПО2, ПО3, ПО4, ПО5, ПО6, ПО7;***
- В насоки за кандидатстване по процедури, за които е приложимо, е заложено изискване за съобразяване на условията и мерките от решение, с което е постановено да не се извършва ОВОС, или решение по ОВОС за инвестиционно предложение, включващо дейностите по проектното предложение - ***такова изискване е заложено по ПО1, ПО2 ПО3, ПО4, ПО5, ПО6, ПО7;***
- Като допустими за финансиране дейности в насоките за съответните процедури, за които това е приложимо, се включва провеждането на изискващите се процедури по ЕО, ОВОС и ОС – ***такова изискване е заложено в насоките за кандидатстване по ПО1, ПО2 ПО3, ПО4, ПО5, ПО6, ПО7.***

2. В насоките за кандидатстване/схемите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ да се предвидят условия, гарантиращи опазването на околната среда при реализиране на дейностите от съответните бенефициенти, като:

- ***в насоките за кандидатстване за всяка конкретна дейност да се включат релевантни за съответната дейност мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от прилагането на ОПРР 2014-2020 г., в т.ч. от настоящото Становище по ЕО;***
- ***да се изисква от бенефициентите, заедно с документите, с които периодично отчитат степента/етапа на изпълнение на дейността, да предоставят в МРРБ и информация за начина и степента на изпълнение на***

мерките от решенията по ОВОС, становищата по ЕО, решенията по ОС, с които е одобрено/съгласувано осъществяването на съответната дейност;

- ***да се изисква от бенефициентите периодично предоставяне на Управляващия орган на програмата на информация и по мерките и индикаторите по наблюдение и контрол, които са релевантни за съответната дейност.***

Начин на изпълнение: Мярката се изпълнява, като в насоките за кандидатстване, за процедури, за които това е приложимо, са включени тези изисквания:

- *В насоките за кандидатстване за всяка конкретна дейност за всички приоритетни оси са включени релевантни за съответната дейност мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от прилагането на ОПРР 2014-2020 г., в т.ч. от Становището по ЕО -* ***Включени са за всички ПО, с изключение на ПО8 и ПО9, където това не е необходимо;***

- *Да се изисква от бенефициентите, заедно с документите, с които периодично отчитат степента/етапа на изпълнение на дейността, да предоставят в МРРБ и информация за начина и степента на изпълнение на мерките от решенията по ОВОС, становищата по ЕО, решенията по ОС, с които е одобрено/съгласувано осъществяването на съответната дейност –* ***Изисквано е от бенефициентите, заедно с документите, с които отчитат степента/етапа на изпълнение на дейността, да предоставят в МРРБ и информация за начина и степента на изпълнение на мерките от решенията по ОВОС, становищата по ЕО, решенията по ОС, с които е одобрено/съгласувано осъществяването на съответната дейност и е изпълнявано.***

- *Да се изисква от бенефициентите периодично предоставяне на Управляващия орган на програмата на информация и по мерките и индикаторите по наблюдение и контрол, които са релевантни за съответната дейност –* ***Изисквано е от бенефициентите предоставяне на Управляващия орган на програмата на информация и по мерките и индикаторите по наблюдение и контрол, които са релевантни за съответната дейност и е изпълнявано.***

Б. При прилагането на ОПРР 2014-2020 г. да се осигури съобразяването на следните мерки и условия:

1. По време на фазата на строителство при изпълнение на дейностите по Приоритетните оси да се предвиди:

- ***Ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените Решения и/или Становища по ОВОС, ЕО и ОС за етапа на строителство по съответната дейност;***

- ***По време на строителството от страна на бенефициента да се осигури ефективен контрол за прилагането на релевантните за съответната дейност мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата (оросяване на площадката, товарене, разтоварване и превозване на генерираните строителни отпадъци и строителни материали съобразно приложимите мерки и изисквания по чл. 70 от Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии), съответно да се докладва по какъв начин са изпълнени мерките;***
- ***Ограничаване на строителните дейности само в обхвата на проектите и, където е релевантно, използване на съществуващите пътища за достъп;***
- ***Съхраняване на строителни материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначени за това места;***
- ***Преди стартиране на строителния процес на всички видове строежи да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства.***

Начин на изпълнение: Мярката се изпълнява, като в насоките за кандидатстване са включени тези изисквания – за всички приоритетни оси (от ПО1 до ПО7). Реалното прилагане на мярката е потвърдено на базата на доклади на бенефициенти, както и на базата на информация от посещенията на място, проведени от МРРБ. Посещения на място бяха проведени и в рамките на настоящата оценка.

- *Ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените Решения и/или Становища по ОВОС, ЕО и ОС за етапа на строителство по съответната дейност – **при проверката на реалното прилагане бе установено, че са изпълнявани мерките и условията от издадените Становища по процедурата по ОВОС от контролен орган (съответната РИОСВ) за етапа на строителство по съответната дейност;***
- *По време на строителството от страна на бенефициента да се осигури ефективен контрол за прилагането на релевантните за съответната дейност мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата (оросяване на площадката, товарене, разтоварване и превозване на генерираните строителни отпадъци и строителни материали съобразно приложимите мерки и изисквания по чл. 70 от Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии), съответно да се докладва по какъв начин*

са изпълнени мерките - ***при проверката на реалното прилагане бе установено, че по време на строителството от страна на бенефициентите е осигуряван ефективен контрол за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата, включително и от страна на строителния надзор;***

- Ограничаване на строителните дейности само в обхвата на проектите и, където е релевантно, използване на съществуващите пътища за достъп - ***при проверката на реалното прилагане бе установено, че строителните дейности са ограничавани в обхвата на проектите и са използвани съществуващите пътища за достъп****;*
- Съхраняване на строителни материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначени за това места – ***при проверката на реалното прилагане бе установено, че строителните материали и отпадъци са съхранявани само на предназначени за това места, а отпадъците са предавани на фирми с разрешителни съгласно Закон за управление на отпадъците (ЗУО), разработвани са и са изпълнявани Планове за управление на строителните отпадъци (ПУСО);***
- Преди стартиране на строителния процес на всички видове строежи да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства – ***извършван е анализ на източниците на шум на строителната площадка и са вземани съответни мерки за ограничаване на шума по време на строителството***.

2. При финансиране на проекти по дейностите за „зони с потенциал за икономическо развитие“, „социална инфраструктура“, както и „общинска образователна инфраструктура” извън зоните за въздействие на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие, в рамките на общинската територия на градовете от 1-во до 3-то ниво, да се предпочитат за финансиране проекти и дейности в границите на урбанизирани територии.

Начин на изпълнение: В насоките за кандидатстване за ПО 1 мярката се изпълнява, тъй като са включени следните изисквания: при финансиране на проекти по дейностите за „зони с потенциал за икономическо развитие“, „социална инфраструктура“, както и „общинска образователна инфраструктура” извън зоните за въздействие на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие, в рамките на общинската територия на градовете от 1-во до 3-то ниво, да се предпочитат за финансиране проекти и дейности в границите на урбанизирани територии.

Мярката се изпълнява реално, тъй като инвестициите по ОПРР се извършват единствено в урбанизирани територии, по смисъла на Закона за устройство на територията (ЗУТ), или територии урегулирани чрез общия устройствен план на общината и подробните устройствени планове за отделните видове дейности.

3. Дейностите по приоритетната ос за развитие на регионален туризъм да се допускат при съобразяване на:

- ***спазване на нормите за рекреационно натоварване на територията;***
- ***приоритетно развитие на екотуризма и други алтернативни форми на туризъм, в т.ч. културен туризъм;***
- ***при изготвяне на проекти за нови туристически обекти задължително да се предвидят мерки за ограничаване негативното им влияние върху качеството на водите и се вземе предвид необходимостта от изграждане на система за събиране, пречистване и отвеждане на формираните потоци отпадъчни води и внедряване на система за управление на отпадъците;***
- ***при разработването на туристически пакети да се има предвид, че дейности като „сафари" разходки, „offroad" маршрути с наблюдение на редки и застрашени видове животни са недопустими и водят да значително увреждане на околната среда и биологичното разнообразие.***

Начин на изпълнение: Мярката се изпълнява, като в насоките за кандидатстване по **Приоритетната ос 6** Регионален туризъм, са включени тези изисквания.

При проверката на реалното прилагане бе потвърдено изпълнението на тези изисквания (което бе установено на база на доклади на бенефициенти, както и на базата на информация от посещенията на място, проведени от МРРБ и при посещенията на място, осъществени в рамките на оценката, а също така и от интервюта с бенефициентите.

Изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и Насоките за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г."):

- Дейностите ще се допускат при съобразяване на:
  - Спазване на нормите за рекреационно натоварване на територията - ***при проверката на реалното прилагане бе установено, че са спазвани нормите за рекреационно натоварване;***
  - Приоритетно развитие на екотуризма и други алтернативни форми на туризъм, в т.ч. културен туризъм- ***при проверката на реалното прилагане бе***

установено, че приоритетно се развива други алтернативни форми на туризъм, в т.ч. културен туризъм;

- При изготвяне на проекти за нови туристически обекти задължително да се предвидят мерки за ограничаване негативното им влияние върху качеството на водите и се вземе предвид необходимостта от изграждане на система за събиране, пречистване и отвеждане на формираните потоци отпадъчни води и внедряване на система за управление на отпадъците - ***при проверката на реалното прилагане бе установено, че са изпълнявани мерки за ограничаване негативното влияние върху качеството на водите и са изграждани системи за събиране, пречистване и отвеждане на формираните потоци отпадъчни води, като са внедрявани и системи за управление на отпадъците;***

- При разработването на туристически пакети да се има предвид, че дейности като „сафари“ разходки, „offroad” маршрути с наблюдение на редки и застрашени видове животни са недопустими и водят до значително увреждане на околната среда и биологичното разнообразие – ***при проверката на реалното прилагане бе установено, че при разработването на туристически пакети не са предвиждани дейности като „сафари“ разходки, „offroad” маршрути с наблюдение на редки и застрашени видове животни.***

4. По отношение на дейностите по приоритетната ос за регионална пътна инфраструктура:

- ***за местоположението на всеки нов пътен обект да бъдат предложени и разгледани варианти, съответстващи на режимите на защитените територии и защитените зони, приети с плановете за управление/заповедите за обявяване на съответните защитени територии и зони, зоните за защита на водите по реда на чл. 119 от Закона за водите, опазване на културно-историческото наследство, спазване на забраните и ограниченията на санитарно-охранителни зони и обекти, подлежащи на здравна защита;***

- ***шумозащитните мерки, при необходимост от прилагане на такива, да са обект на допълнителен, отделен проект, който включва акустична, архитектурна и конструктивна част.***

Начин на изпълнение: В насоките за кандидатстване, за процедурите по **ПО7 „Регионална пътна инфраструктура**“ са включени тези изисквания:

- В случай на ново строителство на нов участък - за местоположението на всеки нов пътен обект да бъдат предложени и разгледани варианти , съответстващи на режимите на защитените територии и защитените зони, приети с плановете

за управление/заповедите за обявяване на съответните защитени територии и зони, зоните за защита на водите по реда на чл. 119 от Закона за водите, опазване на културно-историческото наследство, спазване на забраните и ограниченията на санитарно-охранителни зони и обекти, подлежащи на здравна защита;

- В случай на населени места и селищни образувания, разположени в близост до пътя, проектите следва да предвиждат шумозащитни мерки (вкл. Шумозащитни екрани), където е приложимо. Шумозащитните мерки следва да са включени в отделна проектна част на инвестиционния проект или да са обект на допълнителен, отделен Технически/работен проект, със съдържание акустична, архитектурна и конструктивна част

При реалното прилагане също така бе потвърдено и изпълнението на тези мерки (което бе установено на база на доклади на бенефициенти, както и на базата на информация от посещенията на място, проведени от МРРБ и при посещенията на място, осъществени в рамките на оценката, а също така и от интервюта с бенефициентите), както е описано по-долу:

- В случай на ново строителство на нов участък - за местоположението на всеки нов пътен обект да бъдат предложени и разгледани варианти, съответстващи на режимите на защитените територии и защитените зони, приети с плановете за управление/заповедите за обявяване на съответните защитени територии и зони, зоните за защита на водите по реда на чл. 119 от Закона за водите, опазване на културно-историческото наследство, спазване на забраните и ограниченията на санитарно-охранителни зони и обекти, подлежащи на здравна защита – ***проектите по ПО7 „Регионална пътна инфраструктура“ включват основен ремонт и реконструкция и няма нови пътни обекти***;

- В случай на населени места и селищни образувания, разположени в близост до пътя, проектите следва да предвиждат шумозащитни мерки (вкл. Шумозащитни екрани), където е приложимо. Шумозащитните мерки следва да са включени в отделна проектна част на инвестиционния проект или да са обект на допълнителен, отделен Технически/работен проект, със съдържание акустична, архитектурна и конструктивна част - ***при наличие на населени места и селищни образувания, разположени в близост до пътя, проектите предвиждат шумозащитни мерки (вкл. шумозащитни екрани), където е приложимо.***

5. При реализиране на дейностите да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл.119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции.

Начин на изпълнение: В насоките за кандидатстване, за процедури, за които това е приложимо, са включени изисквания, както е описано по-долу:

- **Приоритетна ос 1** - Проектът следва да не води до влошаване на състоянието на водите и да не включва дейности, забранени или ограничени в плановете за управление на речните басейни. При планиране и реализиране на дейностите следва да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите (ако е приложимо)
- **Приоритетна ос 6** - При реализиране на дейностите да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл.119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции).
- **Приоритетна ос 7** - Проектите следва да не водят до влошаване на състоянието на водите и да не включват дейности, забранени или ограничени в плановете за управление на речните басейни. При планиране и реализиране на дейностите следва да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в Плановете за управление на речните басейни на четирите Басейнови дирекции. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите)

При проверката на реалното прилагане бе потвърдено изпълнението на тези изисквания (което бе установено на база на доклади на бенефициенти, както и на базата на информация от посещенията на място, проведени от МРРБ и от експерти на Екорис Саут Йист Юроп ЕООД, а също така и от интервюта с бенефициентите), както е описано по-долу:

- **Приоритетна ос 6** - При реализиране на дейностите да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл.119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции ***- при проверката на реалното прилагане бе установено, че са вземани предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции***.
- **Приоритетна ос 7** - Проектите следва да не водят до влошаване на състоянието на водите и да не включват дейности, забранени или ограничени в плановете за управление на речните басейни. При планиране и реализиране на дейностите следва да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на

чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в Плановете за управление на речните басейни на четирите Басейнови дирекции. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите) - ***при проверката на реалното прилагане бе установено, са вземани предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции и при реализацията на проектите, които касаят ползване на повърхностни водни тела, са получавани съответните разрешителни, съгласно Закона за водите.***

6. Реализацията на инвестиционни проекти и намерения, произтичащи от ОПРР 2014 - 2020 г., и които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите.

Начин на изпълнение: В насоките за кандидатстване, за всички процедури, за които това е приложимо, са включени изисквания, както следва:

- **ПО 1** - Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите.
- **ПО2** - Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите. (ако е приложимо)
- **ПО3** -. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите (ако е приложимо).
- **ПО 6** Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите (ако е приложимо).
- **ПО 7** Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите.

При реалното прилагане бе потвърдено и изпълнението на тези мерки (което бе установено на база на доклади на бенефициенти, както и на базата на информация от посещенията на място, проведени от МРРБ и при посещенията на място, осъществени в в рамките на настоящата оценка, а също така и от интервюта с бенефициентите), както е описано по-долу:

- **ПО 1, ПО2 и ПО3** - Към 31.12. 2021 г. няма приключени проекти по ПО1, ПО2 и ПО3, които да включват дейности, засягащи границите на зоните за защита на водите
- **ПО 6** Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите (ако е приложимо) - ***при реализацията на проектите, които касаят ползване на повърхностни водни тела, са получавани съответните разрешителни, съгласно Закона за водите.***
- **ПО 7** Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите - ***при реализацията на проектите, които касаят ползване на повърхностни водни тела, са получавани съответните разрешителни, съгласно Закона за водите.***

В заключение, мерките и условията на Становище по ЕО 7-4/2013 г. се прилагат за всички приложими процедури и проекти по ОПРР 2014-2020 г.

ОВ3. Изпълняват ли се мерките при одобрението на проектни предложения? Проектите одобряват ли се след решение/становище по ОВОС/ЕО/ОС за одобряване/съгласуване?

Начин на изпълнение: За всички приоритетни оси, за които е уместно, в насоките за кандидатстване са поставени изисквания за представяне на документи, удостоверяващи наличието на ОВОС/ЕО или липсата на необходимост от съответните оценки, както следва:

- **За ПО 1: „**Устойчиво и интегрирано градско развитие“, По процедура: BG16RFOP001-1.001-039 „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИ ПЛАНОВЕ ЗА ГРАДСКО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ 2014-2020”, за **ПО 2:** „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ **по** Процедура: BG16RFOP001-2.001 „Енергийна ефективност в периферните райони” и Процедура: BG16RFOP001-2.002 „Енергийна ефективност в периферните райони – 2“, за **ПО3** Процедурата: BG16RFOP001-3.003 - Подкрепа за висшите училища в Република България, за **ПО4** Процедурата BG16RFOP001-4.002 - Регионална здравна инфраструктура:
    - Становище от съответната компетентна институция (РИОСВ/МОСВ) дали следва да бъдат проведени разрешителните и/или съгласувателните процедури по реда на ЗООС, ЗБР и ЗЗТ;

- Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, съгласно чл. 8 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда и/или положително Решение по ОВОС, съгласно чл. 18 от същата наредба;
- Доклад за оценка на въздействието върху околната среда (в случай че е преценено да се извърши ОВОС);
- Нетехническо Резюме към Доклада за оценка на въздействието върху околната среда и документи, касаещи доклада за ОВОС (в случай че е преценено да се извърши ОВОС)

- **За ПО5,** Процедура BG16RFOP001-5.001 „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца“
  - За обект в пълна степен на проектна готовност бенефициентът представя декларация, че: за инвестиционния проект има издадено (ако е приложимо):
    - Писмо по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ, че не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от същата наредба, или
    - Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, съгласно чл. 8 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда с характер „да не се извършва ОВОС“ или Решение по ОВОС за одобряване, съгласно чл. 18 от същата наредба; или
    - Решение по чл. 18 или чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони за одобряване
    - В случай на издадени Решения по ЗООС и ЗБР инвестиционният проект е съобразен с условията и мерките в Решенията и съответства на описаните параметрите в тях
  - За обект, за който няма разработен инвестиционен проект в пълна проектна готовност (вкл. разрешение за строеж), бенефициентът представя декларация, че -за инвестиционния проект има издадено (ако е приложимо):

- Писмо по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ, че не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от същата наредба, или

- Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, съгласно чл. 8 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда с характер „да не се извършва ОВОС“ или Решение по ОВОС за одобряване, съгласно чл. 18 от същата наредба; или

- Решение по чл. 18 или чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони за одобряване.

- В случай на издадени Решения по ЗООС и ЗБР инвестиционният проект е съобразен с условията и мерките в Решенията и съответства на описаните параметрите в тях.

- **За Приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“**

По време на фазата на строителство при изпълнение на дейностите бенефициентът следва да предвиди:

  - ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените решения и/или становища по ЕО, ОВОС и ОС за етапа на строителство;

- **За Приоритетна ос 7**: „Регионална пътна инфраструктура“, процедура: BG16RFOP001-7.001 ”РЕГИОНАЛНИ ПЪТИЩА” с конкретен бенефициент: АПИ:
  - Предвидените в проектното предложение дейности трябва да се основават на:
    - Становище от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ дали следва да бъдат проведени разрешителните и/или съгласувателните процедурите по ЗООС, ЗБР и ЗЗТ.
    - Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, съгласно чл. 8 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда и/или Решение по ОВОС, съгласно чл. 18 от същата наредба (в случай, че е необходимо провеждане на процедури по реда на ЗООС).
    - Решение по чл. 18 или съответно решение по чл. 20 и чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни

предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (в случай, че е необходимо провеждане на процедури по реда на ЗБР и ЗЗТ)

- За ново строителство на нов пътен участък конкретният бенефициент задължително представя към проектното предложение и следните документи
  - Необходимо е да бъде представено положително решение по ОВОС за обекта, включен в проекта или решение, с което е преценено, че не е необходимо да се извършва ОВОС. Решението следва да потвърждава прилагането на най- добри налични техники. Когато с решението по ОВОС не е потвърдено прилагането на най- добри налични техники се представя и Комплексно разрешително.
  - Решението по ОВОС и комплексното разрешително трябва да се отнасят за същото проектно предложение и да съответстват на обхвата на проектното предложение (местоположение, капацитет и др.), което бенефициентът представя. Решението по ОВОС трябва да обхваща всички съоръжения и инфраструктура, върху които се предвижда да се осъществяват интервенции. Следва да се представи подробна информация за проведените обществени консултации във връзка с издаването на решението, както и образувани съдебни производства.
  - Към решението по ОВОС следва да са приложени следните документи: − Нетехническо Резюме към Доклада за оценка на въздействието върху околната среда и документи, касаещи доклада за ОВОС – Доклада за оценка на въздействието върху околната среда Решение по Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Решение за съгласуване на планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, с което е преценено, че няма вероятност да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените зони (чл. 18 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони); или решение за оценка за съвместимост на план/програма/проект или инвестиционно предложение с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона от мрежата НАТУРА 2000 (чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони) в случаите, когато оценката за съвместимост не се осъществява по процедурата по ОВОС или ЕО или становище по чл.3 от Наредбата, че програмата, проектът или инвестиционното предложение не подлежи на оценка за съвместимост.
- За работния/техническия проект има издадено:

- Становище от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ дали следва да бъдат проведени разрешителните и/или съгласувателните процедурите по реда на ЗООС, ЗБР и ЗЗТ.
- Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, съгласно чл. 8 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда и/или Решение по ОВОС, съгласно чл. 18 от същата наредба (в случай, че е необходимо провеждане на процедури по реда на ЗООС).
- Решение по чл. 18 или съответно решение по чл. 20 и чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (в случай, че е необходимо провеждане на процедури по реда на ЗБР и ЗЗТ).
- В случай на издадени Решения по ЗООС, ЗБР и ЗЗТ, инвестиционният проект е съобразен с условията и мерките в Решенията и съответства на описаните параметри в тях.

Начин на изпълнение: При разработването на настоящия доклад бе извършена извадкова проверка на проекти на случаен принцип по ПО1, ПО5, ПО6 и ПО7. Проверката показа, че съответните становища и разрешителни са приложени към проектната документация. Към проектите, в които няма включени СМР, а само доставка и монтаж на обзавеждане и оборудване няма такова изискване.

ОВ4. В документите на УО (Насоки за кандидатстване, указания към бенефициентите и др.) предвидени ли са условия, гарантиращи опазването на околната среда при реализиране на дейностите от съответните бенефициент?

Начин на изпълнение: В насоките за кандидатстване (Насоки за кандидатстване, указания към бенефициентите и др.), за процедури, за които това е приложимо, са включени изисквания, както следва:

- **За Приоритетна ос 1: „**Устойчиво и интегрирано градско развитие“, По процедура: BG16RFOP001-1.001-039 „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИ ПЛАНОВЕ ЗА ГРАДСКО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ 2014-2020”, ПО1 - Изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и проекта на Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):

  1. Проектът следва да не води до влошаване на състоянието на водите и да не включва дейности, забранени или ограничени в плановете за управление на речните басейни. При планиране и реализиране на дейностите следва да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а

от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в Плановете за управление на речните басейни на четирите Басейнови дирекции. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите. (ако е приложимо)

2. Проектът следва да взима предвид Националната екологична мрежа, вкл. планове за управление на защитени територии, планове за действие за видове, Национална приоритетна рамка за действие по НАТУРА 2000 и Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие към 2020, вкл. целите във връзка с инвазивните видове; (ако е приложимо)

3. Проектът следва да предвижда опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите, инвентаризация и възстановяване на замърсени места (ако е приложимо)

4. Проектите следва да предвиждат мерки за подобряване състоянието и опазване на вековни дървета, когато е приложимо.

5. При отчитане изпълнението на дейностите по проекта, вкл. и по индикаторите, бенефициентът следва да представя пред Управляващия орган на ОПРР 2014-2020 информация за начина и степента на изпълнение на мерките от решенията по ОВОС, становищата по ЕО, решенията по ОС, с които е одобрено/съгласувано осъществяването на съответния проект (ако е приложимо)

6. По време на фазата на строителство при изпълнение на дейностите бенефициентът следва да предвиди:

- ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените решения и/или становища по ЕО, ОВОС и ОС за етапа на строителство;

- от страна на бенефициента да се осигури ефективен контрол за прилагането на релевантните за съответната дейност мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата (оросяване на площадката, товарене, разтоварване и превозване на генерираните строителни отпадъци и строителни материали съобразно приложимите мерки и изисквания по чл. 70 от Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии), съответно да се докладва по какъв начин са изпълнени мерките;

- дейностите по проектите следва да са в съответствие с чл.70 от Наредба № 1 от 27 юни 2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии;

- съхраняване на строителните материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначените за това места;

- използване на материали, получени от рециклиране на отпадъци - повишаване на ресурсната ефективност (рециклирани строителни материали);

- преди стартиране на строителния процес да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства

- **За Приоритетна ос 2: Процедура: BG16RFOP001-2.001 „Енергийна ефективност в периферните райони“ и BG16RFOP001-2.002 „Енергийна ефективност в периферните райони – 2“** и **Приоритетна ос 3: „Регионална образователна инфраструктура“ процедура: BG16RFOP001-3.003 – „Подкрепа за висшите училища в Република България“**

  - Изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и проекта на Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):

  - Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите. (ако е приложимо)

  - По време на фазата на строителство при изпълнение на дейностите бенефициентът следва да предвиди:

    - ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените решения и/или становища по ЕО, ОВОС и ОС за етапа на строителство;

    - от страна на бенефициента да се осигури ефективен контрол за прилагането на релевантните за съответната дейност мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата (оросяване на площадката, товарене, разтоварване и превозване на генерираните строителни отпадъци и строителни материали съобразно приложимите мерки и изисквания по чл. 70 от Наредба № 1 от 27 юни 2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни

източници на емисии), съответно да се докладва по какъв начин са изпълнени мерките;

- съхраняване на строителните материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначените за това места;
- преди стартиране на строителния процес да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства

са условия, гарантиращи опазването на околната среда при реализиране на дейностите от съответните бенефициенти.

- **За Приоритетна ос 5, Процедура** BG16RFOP001-5.001 „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца“
  - В случай на издадени Решения по ЗООС и ЗБР инвестиционният проект е съобразен с условията и мерките в Решенията и съответства на описаните параметрите в тях.
- **За Приоритетна ос 6, Процедура** BG16RFOP001-6.00 **:**
  - Изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и Насоките за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):
    - 1. Дейностите ще се допускат при съобразяване на:
      - Спазване на нормите за рекреационно натоварване на територията;
      - Приоритетно развитие на екотуризма и други алтернативни форми на туризъм, в т.ч. културен туризъм;
      - При изготвяне на проекти за нови туристически обекти задължително да се предвидят мерки за ограничаване негативното им влияние върху качеството на водите и се вземе предвид необходимостта от изграждане на система за

събиране, пречистване и отвеждане на формираните потоци отпадъчни води и внедряване на система за управление на отпадъците;

- При разработването на туристически пакети да се има предвид, че дейности като „сафари“ разходки, „offroad” маршрути с наблюдение на редки и застрашени видове животни са недопустими и водят до значително увреждане на околната среда и биологичното разнообразие.

- 2. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите (ако е приложимо).

- 3. При реализиране на дейностите да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл.119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции.

- 4. При реализиране на дейностите е налице или е предвидено събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води или довеждащи съоръжения до съществуваща канализационна система.

- 5. По време на фазата на строителство при изпълнение на дейностите бенефициентът следва да предвиди:

  - ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените решения и/или становища по ЕО, ОВОС и ОС за етапа на строителство;

  - от страна на бенефициента да се осигури ефективен контрол за прилагането на релевантните за съответната дейност мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата (оросяване на площадката, товарене, разтоварване и превозване на генерираните строителни отпадъци и строителни материали съобразно приложимите мерки и изисквания по чл. 70 от Наредба № 1 от 27 юни 2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии), съответно да се докладва по какъв начин са изпълнени мерките;

- ограничаване на строителните дейности само в обхвата на проектите и, където е релевантно, използване на съществуващите пътища за достъп;
- съхраняване на строителните материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначените за това места, включително тяхното предаване за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване (спазване на йерархията при управление на отпадъците);
- преди стартиране на строителния процес да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства.

- **За Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура**“, процедура: BG16RFOP001-7.001 ”Регионални пътища” с конкретен бенефициент: АПИ са записани:
  - Допълнителни изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и проекта на Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-020г.”):
  - 1. В случай на населени места и селищни образувания, разположени в близост до пътя, проектите следва да предвиждат шумозащитни мерки (вкл. Шумозащитни екрани), където е приложимо. Шумозащитните мерки следва да са включени в отделна проектна част на инвестиционния проект или да са обект на допълнителен, отделен Технически/работен проект, със съдържание акустична, архитектурна и конструктивна част.
  - 2. Проектите следва да не водят до влошаване на състоянието на водите и да не включват дейности, забранени или ограничени в плановете за управление на речните басейни. При планиране и реализиране на дейностите следва да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки

за опазване в Плановете за управление на речните басейни на четирите Басейнови дирекции. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите.

- 3. В случай на ново строителство на нов участък:
  - за местоположението на всеки нов пътен обект да бъдат предложени и разгледани варианти, съответстващи на режимите на защитените територии и защитените зони, приети с плановете за управление/заповедите за обявяване на съответните защитени територии и зони, зоните за защита на водите по реда на чл. 119 от Закона за водите, опазване на културно-историческото наследство, спазване на забраните и ограниченията на санитарно-охранителни зони и обекти, подлежащи на здравна защита.
  - проектът предвижда изграждане на пътен участък, при който общото разстояние за движение при ограничена скорост е минимално (тунели, наклони, завои, населени места и др.);
  - проектът предвижда изграждане на пътен участък с най-късо разстояние между две точки;
- 4. При отчитане изпълнението на дейностите по проекта, вкл. и по индикаторите, бенефициентът следва да представя пред Управляващия орган на ОПРР 2014-2020 информация за начина и степента на изпълнение на мерките от решенията по ОВОС, становищата по ЕО, решенията по ОС, с които е одобрено/съгласувано осъществяването на съответния проект.
- 5. По време на фазата на строителство при изпълнение на дейностите бенефициентът следва да предвиди:
  - ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените решения и/или становища по ЕО, ОВОС и ОС за етапа на строителство;
  - от страна на бенефициента да се осигури ефективен контрол за прилагането на релевантните за съответната дейност мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата (оросяване на площадката, товарене, разтоварване и превозване на генерираните строителни отпадъци и строителни материали съобразно приложимите мерки и изисквания по чл. 70 от Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии), съответно да се докладва по какъв начин са изпълнени мерките;

- използване на материали, получени от рециклиране на отпадъци - повишаване на ресурсната ефективност (рециклирани строителни материали);
- преди стартиране на строителния процес да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства.

ОВ5. По време на строителството предвижда ли се ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените Решения и/или Становища по ОВОС/ЕО/ОС за съответните дейности, ограничаване на строителните дейности само в обхвата на проектите, съхраняване на строителни материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначени за това места, извършва ли се анализ на източниците на шум преди стартиране на строителния процес?

Начин на изпълнение: Мярката се изпълнява, като:

- в насоките за кандидатстване за всяка конкретна дейност са включени релевантни за съответната дейност мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от прилагането на ОПРР 2014-2020 г., в т.ч. от Становището по ЕО
- изисква се от бенефициентите, заедно с документите, с които периодично отчитат степента/етапа на изпълнение на дейността, да предоставят в МРРБ и информация за начина и степента на изпълнение на мерките от решенията по ОВОС, становищата по ЕО, решенията по ОС, с които е одобрено/съгласувано осъществяването на съответната дейност
- изисква се от бенефициентите периодично предоставяне на Управляващия орган на програмата на информация и по мерките и индикаторите по наблюдение и контрол, които са релевантни за съответната дейност

Ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените Решения и/или Становища по ОВОС/ЕО/ОС за съответните дейности:

- изискване, заложено в насоки за кандидатстване по процедури, за които е приложимо: съобразяване на условията и мерките от решение, с което е постановено да не се извършва ОВОС, или решение по ОВОС за инвестиционно предложение, включващо дейностите по проектното предложение – ***при направената проверка за реалното прилагане бе установено, че е включено в насоките за кандидатстване за всички ПО;***

- критерии за оценка на проектните предложения (в зависимост от конкретната процедура критериите са с различна формулировка) – напр. Проектното предложение съответства на описанието на инвестиционното предложение в издаденото решение по ОВОС/решение за преценяване на необходимостта от ОВОС и е съобразено с условията и мерките на това решение (критерият е за допустимост - одобрен от Комитета за наблюдение на ОПРР 2014-2020 г. и приложен при всички процедури, за които това е приложимо ***- при направената проверка за реалното прилагане бе установено, че е включено в насоките за кандидатстване за всички ПО.***

- като допустими за финансиране дейности в насоките за съответните процедури, за които това е приложимо, се включва провеждането на изискващите се процедури по ЕО, ОВОС и ОС – ***при направената проверка за реалното прилагане бе установено, че е включено в насоките за кандидатстване по всички ПО.***

При разработването на настоящия доклад бе извършена извадкова проверка на проекти на случаен принцип по ПО1, ПО2, ПО3, ПО4, ПО5, ПО6 и ПО7 във връзка с реалното изпълнение на мярката. ***Проверката показа, че съответните становища и разрешителни са приложени към проектната документация - издадените Становища по процедурата по ОВОС (Уведомленията за ИП или Преценка за необходимостта от ОВОС) от контролен орган (съответната РИОСВ или МОСВ).***

Ограничаване на строителните дейности само в обхвата на проектите, съхраняване на строителни материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначени за това места:

Начин на изпълнение: Мярката се изпълнява, като в насоките за кандидатстване, за процедури, за които това е приложимо, са включени тези изисквания както е изписано по-долу по приоритетни оси:

- **За Приоритетна ос 1:**
    - съхраняване на строителните материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначените за това места
- **За Приоритетна ос 2:**
    - съхраняване на строителните материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначените за това места, включително тяхното предаване за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване (спазване на йерархията при управление на отпадъците)

- **За Приоритетна ос 3**
    - съхраняване на строителните материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначените за това места
- **За Приоритетна ос 6:**
    - ограничаване на строителните дейности само в обхвата на проектите и, където е релевантно, използване на съществуващите пътища за достъп;
    - съхраняване на строителните материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначените за това места, включително тяхното предаване за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване (спазване на йерархията при управление на отпадъците);
- **За Приоритетна ос 7**
    - ограничаване на строителните дейности само в обхвата на проектите и, където е релевантно, използване на съществуващите пътища за достъп;
    - съхраняване на строителните материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначените за това места;

*При разработването на настоящия доклад бе **извършена извадкова проверка на проекти на случаен принцип по ПО1, ПО2, ПО3, ПО4, ПО5, ПО6 и ПО7 и разговор с бенефициентите и посещение на място, във връзка с реалното изпълнение на мярката и бе установено, че е изпълнена,** като за при реализацията на всички ИП строителните дейности са ограничавани в обхвата на проектите, извършвано е съхраняване на строителните материали и на отпадъци само на предназначените за това места, а генерираните отпадъци са предавани на фирми с разрешителни съгласно ЗУО. Образуваните строителни отпадъци по време на реализацията са се оползотворявали/обезвреждали съгласно Закона за управление на отпадъците и Наредбата за управление на строителните отпадъци и влагане на рециклирани строителни отпадъци, като за всички ИП са разработвани и са изпълнявани планове за управление на строителните отпадъци (ПУСО).*

Анализ на източниците на шум преди стартиране на строителния процес:

Начин на изпълнение: Мярката се изпълнява, като в насоките за кандидатстване, за процедури, за които това е приложимо, са включени с следните изисквания:

- **За Приоритетна ос 1:**
    - По време на фазата на строителство при изпълнение на дейностите бенефициентът следва да предвиди: преди стартиране на строителния процес да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства
- **За Приоритетна ос 2:**
    - преди стартиране на строителния процес да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства
- **За Приоритетна ос 3**:
    - преди стартиране на строителния процес да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства
- **За Приоритетна ос 6:**
    - преди стартиране на строителния процес да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства.

- **За Приоритетна ос 7:**

  - В случай на населени места и селищни образувания, разположени в близост до пътя, проектите следва да предвиждат шумозащитни мерки (вкл. Шумозащитни екрани), където е приложимо. Шумозащитните мерки следва да са включени в отделна проектна част на инвестиционния проект или да са обект на допълнителен, отделен Технически/работен проект, със съдържание акустична, архитектурна и конструктивна част

  - По време на фазата на строителство при изпълнение на дейностите бенефициентът следва да предвиди: преди стартиране на строителния процес да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства

При разработването на настоящия доклад ***бе извършена извадкова проверка на проекти на случаен принцип по ПО1, ПО2, ПО3, ПО6 и ПО7 във връзка с реалното изпълнение на мярката и бе установено, че мярката е изпълнявана,*** *като преди стартиране на строителния процес е извършван анализ на източниците на шум на строителната площадка и са предвидени мерки за ограничаване на шума по време на строителството, включващи: продължителност на работите само през деня и през работните дни в седмицата, както и използване на изправни строителни машини и транспортни средства и др.*

ОВ6. При финансиране на проекти по ПО 1 за дейности за „зони с потенциал за икономическо развитие“, „социална инфраструктура“, както и „общинска образователна инфраструктура“ извън зоните за въздействие на ИПГВР, предпочитат ли се за финансиране проекти и дейности в границите на урбанизирани територии?

Начин на изпълнение: В насоките за кандидатстване за ПО 1 мярката се изпълнява, тъй като са включени тези изисквания: при финансиране на проекти по дейностите за „зони с потенциал за икономическо развитие“, „социална инфраструктура“, както и „общинска образователна инфраструктура” извън зоните за въздействие на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие, в рамките на общинската територия на градовете от 1-во до 3-то ниво, да се предпочитат за финансиране проекти и дейности в границите на урбанизирани територии.

Мярката се изпълнява и реално, *тъй като инвестициите по ОПРР се извършват единствено в урбанизирани територии, по смисъла на ЗУТ, или територии урегулирани чрез общия устройствен план на общината и подробните устройствени планове за отделните видове дейности*

ОВ7. Дейностите по ПО 6 „Регионален туризъм“ и по ПО 7 „Регионална пътна инфраструктура“ допускат ли се при спазване на условията, посочени в Становище 7-4/2013 г. за съгласуване на ОПРР 2014-2020?

В Становището 7-4/2013 г. е записано:

3. Дейностите по приоритетната ос за развитие на регионален туризъм да се допускат при съобразяване на:

- ***спазване на нормите за рекреационно натоварване на територията;***
- ***приоритетно развитие на екотуризма и други алтернативни форми на туризъм, в т.ч. културен туризъм;***
- ***при изготвяне на проекти за нови туристически обекти задължително да се предвидят мерки за ограничаване негативното им влияние върху качеството на водите и се вземе предвид необходимостта от изграждане на система за събиране, пречистване и отвеждане на формираните потоци отпадъчни води и внедряване на система за управление на отпадъците;***
- ***при разработването на туристически пакети да се има предвид, че дейности като „сафари” разходки, „offroad” маршрути с наблюдение на редки и застрашени видове животни са недопустими и водят да значително увреждане на околната среда и биологичното разнообразие.***

Начин на изпълнение:

В насоките за ПО 6 „Регионален туризъм“ са посочени следните изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и Насоките за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):

1. Дейностите ще се допускат при съобразяване на:

- Спазване на нормите за рекреационно натоварване на територията;
- Приоритетно развитие на екотуризма и други алтернативни форми на туризъм, в т.ч. културен туризъм;
- При изготвяне на проекти за нови туристически обекти задължително да се предвидят мерки за ограничаване негативното им влияние върху качеството на

водите и се вземе предвид необходимостта от изграждане на система за събиране, пречистване и отвеждане на формираните потоци отпадъчни води и внедряване на система за управление на отпадъците;

- При разработването на туристически пакети да се има предвид, че дейности като „сафари“ разходки, „offroad” маршрути с наблюдение на редки и застрашени видове животни са недопустими и водят до значително увреждане на околната среда и биологичното разнообразие.

При разработването на настоящия доклад бе извършена извадкова проверка на проекти на случаен принцип по ПО6 във връзка с реалното изпълнение на мярката и бе установено, че мярката е изпълнявана*, като са спазвани нормите за рекреационно натоварване на територията, предвиждани са мерки за ограничаване негативното им влияние върху качеството на водите и е взимана предвид необходимостта от изграждане на система за събиране, пречистване и отвеждане на формираните потоци отпадъчни води, както и внедряване на система за управление на отпадъците. В туристическите пакети не са включени дейности като „сафари“ разходки, „offroad” маршрути с наблюдение на редки и застрашени видове животни.*

В Становището 7-4/2013 г. е записано за ПО 7 „Регионална пътна инфраструктура“.

4. По отношение на дейностите по приоритетната ос за регионална пътна инфраструктура:

- ***за местоположението на всеки нов пътен обект да бъдат предложени и разгледани варианти, съответстващи на режимите на защитените територии и защитените зони, приети с плановете за управление/заповедите за обявяване на съответните защитени територии и зони, зоните за защита на водите по реда на чл. 119 от Закона за водите, опазване на културно-историческото наследство, спазване на забраните и ограниченията на санитарно-охранителни зони и обекти, подлежащи на здравна защита;***

- ***шумозащитните мерки, при необходимост от прилагане на такива, да са обект на допълнителен, отделен проект, който включва акустична, архитектурна и конструктивна част.***

Начин на изпълнение:

В насоките за кандидатстване по процедури по ПО7 е записано:

- В случай на ново строителство на нов участък:

- за местоположението на всеки нов пътен обект да бъдат предложени и разгледани варианти, съответстващи на режимите на защитените територии и защитените зони, приети с плановете за управление/заповедите за обявяване на съответните защитени територии и зони, зоните за защита на водите по реда на чл. 119 от Закона за водите, опазване на културно-историческото наследство, спазване на забраните и ограниченията на санитарно-охранителни зони и обекти, подлежащи на здравна защита.

- Допълнителни изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и проекта на Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):

  1. В случай на населени места и селищни образувания, разположени в близост до пътя, проектите следва да предвиждат шумозащитни мерки (вкл. Шумозащитни екрани), където е приложимо. Шумозащитните мерки следва да са включени в отделна проектна част на инвестиционния проект или да са обект на допълнителен, отделен Технически/работен проект, със съдържание акустична, архитектурна и конструктивна част.

- Освен това е включена и точка 5.

По време на фазата на строителство при изпълнение на дейностите бенефициентът следва да предвиди:

- преди стартиране на строителния процес да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства

- В допълнение, конкретни изисквания за предприемане на мерки за ограничаване на шума се поставят от компетентните органи в рамките на процедурите по ОВОС и ЕО за проектните предложения.

При реалното прилагане също така бе потвърдено и изпълнението на тези мерки, като *при разработването на настоящия доклад бе извършена извадкова проверка на проекти на случаен принцип по ПО7 във връзка с реалното изпълнение на мярката и бе установено, че мярката е изпълнявана, като в случай на населени места и селищни образувания, разположени в близост до пътя, проектите предвиждат шумозащитни*

мерки и са предприемани съответни мерки за ограничаване на шума по време на строителството. Проектите по ПО7 „Регионална пътна инфраструктура“ включват основен ремонт и реконструкция и няма нови пътни обекти, поради което не са предлагани и разглеждани варианти.

ОВ8. При реализиране на дейностите по ОПРР вземат ли се предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции?

Начин на изпълнение: В насоките за кандидатстване, за процедури, които включват като допустими дейности, имащи отношение към водите, се поставят условия за спазване на посочените изисквания. Това са за следните ПО:

- **В насоките за кандидатстване по процедури по ПО 1 са включени:**

  Изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и проекта на Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):

  1. Проектът следва да не води до влошаване на състоянието на водите и да не включва дейности, забранени или ограничени в плановете за управление на речните басейни. При планиране и реализиране на дейностите следва да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в Плановете за управление на речните басейни на четирите Басейнови дирекции. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите. (ако е приложимо)

- **В насоките за кандидатстване по процедури по ПО2 са включени**

  Изисквания, произтичащи от Становището по ЕО на ОПРР 2014-2020 и проекта на Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):

  1. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите. (ако е приложимо)

- **В насоките за кандидатстване по процедури по ПО6 са включени:**

  2. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите (ако е приложимо).

  3. При реализиране на дейностите да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл.119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции.

- **В насоките за кандидатстване по процедури по ПО7 са включени**

  Допълнителни изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и проекта на Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):

  2. Проектите следва да не водят до влошаване на състоянието на водите и да не включват дейности, забранени или ограничени в плановете за управление на речните басейни. При планиране и реализиране на дейностите следва да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в Плановете за управление на речните басейни на четирите Басейнови дирекции. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите.

- В допълнение, в рамките на процедурите по ОВОС, ЕО и/или ОС, компетентните органи по околна среда поставят конкретни изисквания във връзка със спазването на разпоредбите на Закона за водите, допустимостта спрямо ПУРБ и Плана за управление на риска от наводнения (ПУРН), за спазване на изискванията на здравна защита на селищната среда, в т.ч. съобразяване и предприемане на мерки за осигуряване на качество на околната среда и ограничаване на евентуални негативни въздействия върху близкоразположените обекти, подлежащи на здравна защита.

Реализираните проекти по ПО1 и ПО2 до 31.12.2021 г., не касаят границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции.

***При проверката на реалното прилагане бе** установено, че при изпълнение на проектите по ПО6 или ПО7 са вземани предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции,*

ОВ9. Спазва ли се изискването, реализацията на инвестиционните проекти по ОПРР, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела да подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите?

В насоките за кандидатстване, за процедури, които включват като допустими дейности, имащи отношение към водите, се поставят условия за спазване на посочените изисквания

- **В насоките за кандидатстване по процедури по ПО1 са включени:**

  Изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и проекта на Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):

  1. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите. (ако е приложимо)

- **В насоките за кандидатстване по процедури по ПО2 са включени**

  Изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и проекта на Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):

  1. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите. (ако е приложимо)

- **В насоките за кандидатстване по процедури по ПО6 са включени:**

  2. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите (ако е приложимо).

- **В насоките за кандидатстване по процедури по ПО7 са включени**

  Допълнителни изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и проекта на Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):

2. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите.

- В допълнение, в рамките на процедурите по ОВОС, ЕО и/или ОС, компетентните органи по околна среда поставят конкретни изисквания във връзка със спазването на разпоредбите на Закона за водите, допустимостта спрямо ПУРБ и ПУРН, за спазване на изискванията на здравна защита на селищната среда, в т.ч. съобразяване и предприемане на мерки за осигуряване на качество на околната среда и ограничаване на евентуални негативни въздействия върху близкоразположените обекти, подлежащи на здравна защита.

Реализираните проекти по ПО1 и ПО2 до 31.12.2021 г., не касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела.

***При реалното прилагане бе потвърдено и изпълнението на тези мерки** - при изпълнение на проектите по ПО6 и ПО7 които касаят ползване на повърхностни водни тела, са получавани съответните разрешителни, съгласно Закона за водите.*

ОВ10. Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на ОПРР извършва ли се въз основа на специфичните екологични индикатори, предвидени в ОПРР и следната допълнителна мярка „Проекти, попадащи изцяло или частично в защитени зони и защитени територии, при реализирането на дейности по ПО за регионален туризъм и регионална пътна инфраструктура? Какви са стойностите на индикаторите за тази мярка „Засегнати площи, дка“ и „Брой проекти“?

Начин на изпълнение:

Специфичните екологични индикатори, предвидени в проекта на ОПРР:

- Проекти, попадащи изцяло или частично в защитени зони и защитени територии, при реализирането на дейности по приоритетната ос за регионален туризъм - Засегнати площи, дка; брой проекти.

- Проекти, попадащи изцяло или частично в защитени зони и защитени територии, при реализирането на дейности по приоритетната ос за регионална пътна инфраструктура - Засегнати площи, дка; брой проекти.

ПО6. Регионален туризъм

Към 31.12.2021 г. има сключени общо 18 договора по ПО6. Регионален туризъм, но няма нито един завършен проект.

От тези договори пет попадат частично в защитени зони или защитени територии, като 4 от тях са в изпълнение, а петият е прекратен (BG16RFOP001-6.002-0017-C01

"Археологически комплекс СОСТРА - реставрация, експониране и социализация“). Проектите и засегнатите площи са показани в таблицата по-долу.

Таблица 20. Проекти по ПО6, попадащи в защитени зони и защитени територии – Брой проекти и засегнати площи

Проект	Брой проекти Засегнати площи	Проекти, попадащи изцяло или частично в ЗЗ и ЗТ			
		Мерна единица	Базова стойност	Целева стойност	Достигната стойност
BG16RFOP001-6.002-0007-C03 „Силата на водата. Подкрепа за повишаване потенциала на община Бургас като конкурентоспособна туристическа дестинация.“	Брой проекти	Брой	0.00	1.00	0.00
	Засегнати площи	дка	0.00	3.70	0.00
BG16RFOP001-6.002-0013-C01 Консервация и реставрация на моста на Колю Фичето в Община Бяла	Брой проекти	Брой	0.00	1.00	0.00
	Засегнати площи	дка	0.00	2.57	0.00
BG16RFOP001-6.002-0016-C01 „Реставрация, консервация, опазване, популяризиране и развитие на археологически обект „Античен град Хераклея синтика” и прилежащи некрополи”	Брой проекти	Брой	0.00	1.00	0.00
	Засегнати площи	дка	0.00	11.40	0.00
BG16RFOP001-6.002-0015-C02 „Интегриран проект за развитие на туризма и подобряване на културната и историческа инфраструктура в Община Сливен“ в изпълнение	Брой проекти	Брой	0.00	1.00	0.00
	Засегнати площи	-			
BG16RFOP001-6.002-0017-C01 "Археологически комплекс СОСТРА - реставрация, експониране и социализация“ - прекратен	Брой проекти	Брой	0.00	1.00	0.00
	Засегнати площи	дка	0.00	5.56	0.00

Източник: ИСУН 2020

ПО7. Регионална пътна инфраструктура

Към 31.12.2021 г. има сключени 37 договора ПО7 Регионална пътна инфраструктура, като 24 от тях са приключили. От тези договори шест попадат частично в защитени зони или защитени територии, като един е приключил (BG16RFOP001-7.001-0020-C02 Лот 20 „Път III-663 Чирпан-Симеоновград от км 15+220 до км 28+913.25 и от км 31+742 до км 33+364.30, с обща дължина 15,316 км, област Стара Загора и област Хасково“), а 5 са в изпълнение, както е показано в таблицата по-долу.

Таблица 21. Проекти по ПО7, попадащи в защитени зони и защитени територии - Брой проекти и засегнати площи

Проект	Брой проекти/ Засегнати площи	Проекти, попадащи изцяло или частично в ЗЗ и ЗТ			
		Мерна единица	Базова стойност	Целева стойност	Достигната стойност
BG16RFOP001-7.001-0020-C02 Лот 20 „Път III-663 Чирпан-Симеоновград от км 15+220 до км 28+913.25 и от км 31+742 до км 33+364.30, с обща дължина 15,316 км, област Стара Загора и област Хасково“	**Брой проекти**	**Брой**	**0.00**	**1.00**	**1.00**
	Засегнати площи	**дка**	**0.00**	**0.05**	**0.05**
BG16RFOP001-7.001-0031-C03 Лот 31 „Път II-53 Поликраище - Елена - Сливен от км 34+400 до км 46+290 и от км 72+200 до км 87+301, с обща дължина 26,991 км, области Сливен и В. Търново – в изпълнение	Брой проекти	Брой	0.00	1.00	1.00
	Засегнати площи	дка	0.00	0.00	0.00
BG16RFOP001-7.001-0036-C04 Лот 36 „Път III-9004 Варна - Белослав - Разделна - Падина - Житница от км 18+212 до км 21+176, от км 24+169 до км 25+604 и от км 27+400 до км 41+839, с обща дължина 18.838 км, област Варна“	Брой проекти	Брой	0.00	1.00	0.00
	Засегнати площи	дка	0.00	0.00	0.00
BG16RFOP001-7.001-0034-C03 Лот 34 „Път III-559 Полски градец-Тополовград - с.Устрем от км 4+500 до км 23+520 и от км 35+060 до км 39+450, с обща дължина 23,41 км, област Хасково"	Брой проекти	Брой	0.00	1.00	0.00
	Засегнати площи	дка	0.00	0.00	0.00
BG16RFOP001-7.001-0033-C03 Лот 33 „Път II-23 Русе–Кубрат от км 21+550 до км 46+771, с обща дължина 25,221 км , области Русе и Разград“	Брой проекти	Брой	0.00	1.00	0.00
	Засегнати площи	дка	0.00	0.00	0.00
BG16RFOP001-7.001-0035-C05 Лот 35 „Път III-2077 Каблешково – Мерден от км 11+000 до км 20+564.83, с обща дължина 9,565 км, област Силистра"	Брой проекти	Брой	0.00	1.00	0.00
	Засегнати площи	дка	0.00	0.00	0.00

Източник: ИСУН 2020

ОВ11. Констатирани ли са неблагоприятни последствия върху околната среда от проекти по ОПРР? Предложени и предприети ли са своевременни мерки за

възможното им отстраняване? Какви могат да бъдат тези мерки, в случаи на бъдещо констатиране на неблагоприятни последствия върху околната среда?

В периода на изпълнение на ОПРР 2014-2020 г. от 31.12.2018 г. до 31.12.2021 г. не са констатирани неблагоприятни последствия върху околната среда и човешкото здраве, в резултат на прилагането на програмата, съответно към датата на докладване няма установена необходимост от предприемане и прилагане на коригиращи мерки по отношение на въздействието върху околната среда и човешкото здраве.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ

В този раздел са представени основните заключения и препоръки на доклада, произтичащи от представените по-горе анализи.

Заключения

Принципите за устойчиво развитие са основополагащи и водещи още при определяне на оперативната програма и в тази връзка всички интервенции по ОПРР 2014-2020 в една или друга степен допринасят към изпълнение на политиките за опазване на околната среда и политиките в отговор на измененията в климата. Така например всички интервенции в сгради, финансирани по ОПРР задължително включват мерки за енергийна ефективност с цел постигане най- малко на клас „С“ на енергопотребление на сградите, а задължително изискване на етапа на кандидатстване е представянето на обследване за енергийна ефективност (за съществуващи сгради). Същевременно с пряк принос към политиката за устойчиво развитие са мерките за интегриран градски транспорт и градска среда по Приоритетна ос 1, както и мерките за енергийна ефективност по Приоритетни оси 1 и 2 на ОПРР. В подкрепа на политиките за устойчиво развитие със спестения ресурс по Приоритетна ос 2 през 2018 г. УО на ОПРР публикува втора процедура за предоставяне на БФП за изпълнение на мерки за енергийна ефективност в периферните райони, в рамките на която се финансират проектните предложения с най-висок принос към индикаторите за енергийни спестявания и намаляване на вредните емисии.

Въз основа на информацията и анализите, представени в предходните точки на настоящия доклад, заключението по отношение на въздействието върху околната среда и човешкото здраве в резултат от прилагането на ОПРР 2014-2020 г. за периода 31.12.2018 г. – 31.12.2021г. е:

- Независимо, че ОПРР 2014-2020 не е непосредствено насочена към опазване на околната среда, а има за цел подобряване на социално-икономическите условия в

6-те района, анализът, направен по-горе показва, че немалка част от проектите, финансирани по програмата, имат пряко или косвено положително въздействие върху околната среда и населението най-вече чрез подкрепата за мерки, свързани с енергийна ефективност и устойчиво и интегрирано градско развитие. Положителният ефект върху околната среда вследствие интервенциите по ОПРР би могъл да бъде още по-голям, но това може да бъде установено след приключване на всички проекти.

- При разработване на насоките за кандидатстване по процедури по съответните приоритетни оси се залагат необходимите изисквания и критерии за проектните предложения за опазване на околната среда и човешкото здраве;
- Спазването на предвидените мерки за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на ОПРР върху околната среда гарантира липсата на неблагоприятни последствия върху околната среда в резултат на изпълнение на проектите в програмата;

Прилагането на ОПРР 2014-2020 г. не е довело до настъпване на неблагоприятни последствия върху околната среда и човешкото здраве, съответно към датата на докладване няма установена необходимост от предприемане и прилагане на коригиращи мерки по отношение на въздействието върху околната среда и човешкото здраве.

Препоръки

Препоръката към останалите за изпълнение проекти е да продължават да спазват всички изисквания за опазване на околната среда, както и до сега изпълнените проекти.

V. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Списък на използваната литература

Оперативна програма „Региони в растеж“ ОПРР 2014-2020 г.

Годишни доклади за изпълнението на ОПРР 2014-2020 г.

Доклади от заседания на Комитета за наблюдение

Насоки/изисквания за кандидатстване

Технически/окончателни доклади на проектите по ОПРР 2014-2020 г.

Доклади от проверка на място

Екологична оценка на ОПРР 2014 - 2020 г.

Становище по екологична оценка (ЕО) №7-4/2013 г на МОСВ

Писмо на МОСВ с Изх. № 04-00-2383/04.09.2015 г. Относно: Изменение на ОПРР 2014-2020 г.

Писмо на МОСВ с Изх. № ЕО-34/28.12.2016г. Относно: Изменение на ОПРР 2014-2020 г.

Писмо на МОСВ с Изх. № 04-00-126/13.02.2018 г. Относно: Изменение на ОПРР 2014-2020 г.

Писмо на МОСВ с Изх. № 04-00-1083/13.06.2018 г. Относно: Изменение на ОПРР 2014-2020 г.

Писмо на МОСВ с Изх. № 04-00-2441/11.12.2019 г. Относно: Изменение на ОПРР 2014-2020 г.

Писмо на МОСВ с писмо с изх. 04-00-2441/09.04.2020 г. Относно: Изменение на ОПРР 2014-2020 г.

Обобщена справка по Решение № 7-4/2013 г. на министъра на околната среда и водите за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка на измененията на ОПРР 2014-2020 г., съгласно чл. 29, ал. 1 от Наредбата за извършване на екологична оценка на планове и програми.

Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ, бр. 57 от 2.07.2004 г., в сила от 1.07.2004 г., (загл. изм. - ДВ, бр. 3 от 2006 г.), посл. изм. ДВ. бр.70 от 7 Август 2020

Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони

Закон за опазване на околната среда, глава 6. Екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда

Закон за културното наследство

http://2020.eufunds.bg/bg/3/0/PriorityLines

http://www.bgregio.eu/op-regioni-v-rastezh--2014-2020/komitet-za-nablyudenie-na-oprr.aspx

http://www.bgregio.eu/shemi/117/oprr--oprd--mrr.aspx

Приложение 2. Обобщение за изпълнението на ОПРР 2014-2020 г до 31.12.2021 г.

Приоритетна ос	Име на приоритетната ос	Брой процедури	Брой проекти	Изпълнени проекти
Приоритетна ос 1	Устойчиво и интегрирано градско развитие	42	256	117
Приоритетна ос 2	Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони	3	220	183
Приоритетна ос 3	Регионална образователна инфраструктура	4	68	47
Приоритетна ос 4	Регионална здравна инфраструктура	3	3	0
Приоритетна ос 5	Регионална социална инфраструктура	2	83	59
Приоритетна ос 6.	Регионален туризъм	2	18	0
Приоритетна ос 7	Регионална пътна инфраструктура	2	36	24
Приоритетна ос 8	Техническа помощ	5	73	32
Приоритетна ос 9	Подкрепа за здравната система за справяне с кризи	1	2	0

Приложение 3. Списък на проверените проекти, на случаен принцип, изпълнявани в периода 2019 -2021 г.

Приоритетна ос	Проверените проекти на случаен принцип, изпълнявани в периода 2019-2021 г.
Приоритетна ос 1	BG16RFOP001-1.019-0006 Реконструкция и ремонт на общински жилища в съвременни социални жилища за настаняване на уязвими групи от населението и други групи в неравностойно положение, Враца
	BG16RFOP001-1.010-0004 Подобряване на енергийната ефективност в общински административни сгради, Видин
	BG16RFOP001-1.038-0004 Реконструкция и рехабилитация на площад „20-ти юли", Карлово
	BG16RFOP001-1.034-0001 Модернизирана образователна инфраструктура в град Лом
	BG16RFOP001-1.008-0010-C03 Интегриран градски транспорт на град Благоевград
	BG16RFOP001-1.001-0005 Основен ремонт /реконструкция/ на Център за временно настаняване "Св. София", гр. София
	BG16RFOP001-1.030-0006, Обновяване/реконструкция на Общински театър Кюстендил и изграждане и възстановяване на зона за отдих парк "Театъра"
	BG16RFOP001-1.010-0003 Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради на територията на град Видин
	G16RFOP001-1.003-0008 Подобряване на градската среда в Зона с потенциал за икономическо развитие "Гладно поле", Пловдив
Приоритетна ос 2	BG16RFOP001-2.002-0007-C01 „Повишаване на енергийната ефективност на сградите: административна сграда на държавната администрация на ул. „Захари Стоянов“ №4, гр. Троян (РУ „Полиция“); МЖС на ул. „Христо Ботев“ №160, гр. Троян, и МЖС на ул. „Христо Ботев“ №266-272, гр. Троян“:
	BG16RFOP001-2.001-0022-C01 „Повишаване на енергийната ефективност на обществените сгради в гр. Разлог – административни сгради”
	BG16RFOP001-2.002-0050-C02, Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществени и многофамилни жилищни сгради на територията на град Ботевград – етап 6
	BG16RFOP001-2.003-0067-C01, Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради в град Севлиево, на адрес: ул. "Стара планина"№129, ул. "Хаджи Димитър" №2 и ул."Раковска" №3. България, гр. Севлиево
Приоритетна ос 3	***BG16RFOP001-3.003-0001-C03 „Модернизиране на учебната база на НСА „Васил Левски” София- сградата на ул. „Гургулят” 1”, България, гр. София***
	BG16RFOP001-3.002-0032-C03 Реконструкция и модернизация на Професионална гимназия по ветеринарна медицина "Проф. д-р Георги Павлов" град Добрич
	BG16RFOP001-3.001-0008-C01 Обновяване и модернизация на Професионална гимназия по каменообработване - с. Кунино, Роман
Приоритетна ос 4	BG16RFOP001-4.001-0001-C02 Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ България, МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО , гр. София

Приоритетна ос 5	BG16RFOP001-5.001-0020-C01 Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца в община Петрич България
	BG16RFOP001-5.001-0003-C02 Изграждане на инфраструктура за предоставяне на специализирана здравно-социална грижа за деца с увреждания, МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО, гр. София
	BG16RFOP001-5.001-0048-C01 Осигуряване на инфраструктура за създаване на 2 нови социални услуги в общността на територията на Столична община, България
Приоритетна ос 6.	***BG16RFOP001-6.002-0005 „КРЕМИКОВСКИЯ МАНАСТИР – ДУХОВНИЯТ ЦЕНТЪР НА СОФИЙСКАТА СВЕТА ГОРА" България, гр. София 1849, Район Кремиковци, местност „Манастирски ливади***"
	BG16RFOP001-6.002-0013-C01 Консервация и реставрация на моста на Колю Фичето в Община Бяла,
	BG16RFOP001-6.002-0008 "РЕМО "ЕТЪР" - Музей за креативен културен туризъм" Община Габрово
	BG16RFOP001-6.002-0015-C02 „Интегриран проект за развитие на туризма и подобряване на културната и историческа инфраструктура в Община Сливен"
Приоритетна ос 7	BG16RFOP001-7.001-0016-C03 Лот 16 „Път II-35 Ловеч -Троян - Кърнаре от км 37+393 до км 46+105, с обща дължина 8,712 км, област Ловеч" Агенция "Пътна инфраструктура",
	BG16RFOP001-7.001-0018-C02 Лот 18 „Път III-112 Дъбова махала-Монтана от км 10+500 до км 16+174, от км 20+579 до км 27+736.15, от км 29+675 до км 36+654.63 и от км 37+825 до км 47+806.74, с обща дължина 29,793 км, област Монтана
	BG16RFOP001-7.001-0007-C03, Лот 12 „Път II-44 Драгановци – Габрово от км 14+600 до км 23+978.36 и от км 25+731 до км 28+972.75, с обща дължина 12,620 км, област Габрово"
	BG16RFOP001-7.001-0025-C02 Лот 25 Път III-109 " I-1 - Мелник" от км 0+528 до км 12+815 с обща дължина 12.287км, област Благоевград
	BG16RFOP001-7.001-0024-C01 Лот 24 "Път III-866 Смолян - Стойките - Широка лъка от км 8+225.53 до км 11+557.32 и от км 26+600 до км 50+484.86, с обща дължина 27.217 км, Област Смолян"
	BG16RFOP001-7.001-0027-C01 Лот 27 Път II-62 Дупница-Клисура от км 42+2632 до км 59+07166, с обща дължина 16,80846 км, област Кюстендил
	BG16RFOP001-7.001-0028-C02 Лот 28 Път II-62 Клисура- Самоков от км 62+922 до км 78+633, с обща дължина 15.711 км, област София

В удебелен шрифт са дадени проектите, при които е осъществено посещение на място.